

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrierile nefrancate nu se
primesc. — Manuscrisurile nu se
returnează.
INȘEHATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anuluri:
în Viena: M. Dukas, Heinrich
Schulek, Rudolf Mosse, A. Oppel
Nachfolger, Anton Oppel, J.
Dumelerg, în Budapesta: A. V.
Goldberger, Eckstein Bernat; în
București: Agența Iavas, Suc-
cursale de Roumanie; în Ham-
burg: Karoly & Liebmann.
Prețul inserțiunilor: o seriă
garmond pe o colonă 8 cr. și
80 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Rociamo pe pagina a 3-a o
seriă 10 cr. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMERŪ DE DUMINECĂ 35)

„Gazeta” iese în ziua care și.
Abonamente pentru Anstro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
a administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 38 etajul I.
Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu duse în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Unu esomplăru 5 cr. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 189. — Anul LVII.

Brașov, Duminecă, 28 August (9 Septembrie)

1894.

Din cauza s. sârbătorii, de Luni, Țiarul
nu va apăre până Marți sâra.

Depravațiunea Ungurilor ardeleni.

Brașov, 27 August v.

Ne aducem aminte, că venirea ministrului Hieronymi în Ardeal la începutul îi băgase în draci pe Ungurii ardeleni, deore-ce gazetele maghiare din opoziție, ce apar în Budapesta, începură să-i dea de gol, arătându-i cu degetul ca pe nisce lipitori ticăloase, cari fac o politică de sport și prin tot felul de lingușiri și slugărnici umbli să-și facă mână bună cu guvernul numai pentru ca apoi să-și potă umple cu atât mai bine burta și buzunarele de pe spinarea noastră.

O fâie ungrăscă din Budapesta îi dădea atunci d-lui Hieronymi sfatul, ca înainte de-a umbla cu gândul să se rezolve cestiunea română, să se îngrijescă a rezolva „cestiunea maghiară” din Ardeal, care constă în „depravațiunea de necredut a vieții publice ungrăscă” și fără de a căreia rezolvare, dicea acea fâie, „nimenea de pe rotogolul pământului nu va fi în stare de a rezolva cestiunea română”.

Curentul acesta însă a fost de puțină durată. Abia s'a așezat praful, ce l'a produs d-lui Hieronymi cu călătoria sa în Ardeal, și Ungurii ardeleni au început să ia un nou avânt în calea lor. Tocmai avem înaintea noastră un articol mai nou al fâiei guvernamentale din Clușiu, „Kolozsvar”, din care se vede, că domnișorii noștri prea s'au indulcit de modul de trai de până acuma și muștră-rile fraților nu mai au asupra lor puterea, de a-i desbăra dela ciolane.

Pentru ca să nu-și dea cu totul pe față arama, fâia clușiană,

ca de obicei, se silește mai întâi să ascundă pe Ungurii ardeleni în mantaua patriotismului modern, și cândă că aceștia întotdeauna au făcut și fac tot ce le stă în putință pentru a întări Ardealul „din punctul de vedere național” și nimenea nu are dreptul de-a le face imputări în privința acasta. Dér decă pe lângă toate astea Ungurii ardeleni n'au isbutit până acum să maghiarizeze Ardealul, cauza este a se căuta în alte împrejurări. Aceste împrejurări sunt, după fâia ungrăscă, următoarele:

Mai întâi de toate moșile în multe ținuturi ale Ardealului au scăpat din mâna Maghiarilor și au trecut în mâna „Valahilor” și acasta se continuă mereu în ținuturile locuite de „Valahi”. Acasta este prima pricină a răului.

A doua este, că industria și comerțul nu se află curat numai în mâinile Maghiarilor, ci și în ale Sașilor și Românilor. Alu treilea și cel mai mare între toate relele este, că cea mai mare parte dintre Sași și Români își au autonomia lor bisericească și nici însa și administrația nu este în toate punctele în mâni ungrăscă.

Acestea sunt, după „Kolozsvar”, pricinele, cari îi împedecă pe Ungurii ardeleni de-a maghiariza Ardealul.

Pericolul e mare, dice fâia ungrăscă, dér cu cât maghiarizarea va face mai mari progrese în Ardeal, cu atât va fi mai mic pericolul și cu atât va fi mai puternică Ungaria. După ce însă Ungurii ardeleni nu sunt în stare de-a duce îndeplinire acasta maghiarizare a Ardealului, „trebuie ca statul să vină în ajutorul lor în măsură mai mare ea până acum”.

Acasta este concluziunea, la carea

ajunge fâia guvernamentală dela Clușiu. Ea cere, drept mijloc de vindecare, ca justiția și administrația din punctul de vedere ungrăsc să se „îmbunătătescă”, ér de altă parte statul să împedecă de-a mai trece proprietățile ungrăscă în mâinile „Valahilor”, spre care scop propune înființarea unui institut de credit ardelean, care proprietarilor maghiari să le dea bani cu camătă efitină, ér proprietățile de vânzare să le cumpere și să le împartă între Maghiari și Săci pe lângă amortizația ușoră. Ar mai dori fâia ungrăscă, ca în ținuturile locuite de Maghiari, statul să jârtfescă mai mult pentru luminarea poporului, ér în Săciime mai ales să înființeze mai multe școle de industrie și industriașilor maghiari de-asemena să le dea statul bani cu camătă efitină.

Cu alte cuvinte: Ungurilor ardeleni să le dea statul bani pentru ca să aibă de unde cheltui și să nu mai fiă siliți a-și vinde moșile lor la Români; industria și comerțul să le ia statul din mâna Sașilor și a Românilor și să le pună exclusiv numai în mâna Maghiarilor; dreptul de a-și chivernisi bisericile și averile lor bisericești să se ia din mâna Românilor și a Sașilor și să se dea, măcar în parte, pe mâna Maghiarilor ardeleni, cărora prin acasta li-s'ar deschide un nou mijloc de căpătuire.

Acestea sunt dogmele de credință ale Maghiarilor ardeleni, predicate prin gura lui „Kolozsvar”. Dogmele socialiștilor din Franța și Germania, cari înspăimântă lumea prin monstruositatea învățăturilor lor, sunt nimic pe lângă aceste dogme ale Ungurilor ardeleni, cari cu învățăturile lor constituie o sectă mai

periculoasă, decât toate sectele aflătoare astăzi pe rotogolul pământului.

Dér membrii acestei secte a Ungurilor ardeleni, în loc de-a fi puși sub curatelă ca unii, cari prin învățăturile lor se dovedesc a fi periculoși pentru societate și incapabili de-o existență liberă, sunt tocmai din contra ocrotiți și sprijiniți de cătră puterea statului.

Învățăturile lor perfide și periculoase sunt înveluite în mantaua obicnuită a patriotismului modern, sub care își găsecă astăzi refugiu toți lacomii și înșelătorii.

Dér va veni un timp, când mantaua acasta va căde și acel timp va fi timpul jalei și al durerilor pentru toți cei ce sunt aji orbi și nu vedă „depravațiunea de necredut a vieții publice ungrăscă”, de care sunt cuprinși aji Maghiarii din Ardeal.

Cum e constituția ungrăscă?

Cetind discursul de dare de seamă a fostului prim-ministru Tisza Kálmán, te apucă un simț de revoltă sufletescă față cu manifestațiile sale cele pline de ură și de dispreț în contra a tot ce e Română și nu e ungrăscă. Tisza e încă de convingerea, că naționalitățile din Ungaria sunt credincioase „ideii de stat maghiar” și că numai vre-o câțiva agitatori trebuie cu strictetea legii pedepsiți.

Dér între acei „vre-o câțiva agitatori” trebuie să se numere în primul loc acei ómeni, cari ca și d-sa (d-lui Tisza) predică păreri, pe cari cetindu-le nu e om cu simț între Remâni, care să nu se revolteze. Expresiuni ca acestea: „trebuie persecutați!”, „trebuie pedepsiți!” etc. sunt expresiunile d-lui Tisza. Dér

FOILETONULŪ „GAZ. TRANS.”

Mihailu Kogălniceanu

și

Răpirea Basarabiei

(Conferență ținută la Ateneul din București, în sâra de 20 Martie 1894).

De G. I. Ionescu-Gion.

(Fino.)

Istoria nu împărtășește aji și nu va împărtăși nici o dată părerea generalului Ionu Ghika, cuvintele Țarului Alexandru II, cuvintele Principelui Gorciakoff și cuvintele tuturor acolora cari, înainte de Țar și după dânsul, au vorbit de „imensele servicii” făcute de Rusia țerilor române, și de „sângele versat” pentru Români de armatele rusești, — cuvintele acestea au trebuință de comentari, de lămuriri și de probe, cari să le îndreptătescă, să le adevărescă și să le întărescă.

Cari sunt serviciile, ce Rusia a făcut României de la 1711, când Petru-cel-Mare nenoroci Moldova, trăgându în apele sale pe Dumitru Cantemir, și până la 19 Februarie 1878, când la San-Stefano anunță pe față, că cere să se rupă din trupul României și părțicia Basarabiei, redată nouă prin tratatul de la Paris?

În memorandele trimise generalului Ionu Ghika la Petersburg, în notele trimise la Londra lui Callimaki-Catargi, în tr'altale trimise la Roma și la Berlin, Kogălniceanu lămuresce în mod genial acasta cestiune a „imenselor servicii” și a „sângei versat” de Ruși pentru Români.

În liniă mare, Domnilor, decă bine ni s'a făcut de Rusia, — și eu unul nu-l văd de loc, — apoi acest bine este frate de cruce cu binele ce ni-au făcut Fanarioții, unu bine, care n'a fost de cât unu atout, o armă mai mult pentru câștigul lor propriu și personalu.

Fanarioții ne-au scăpat dintr'atâtea primejdii și dintr'atâtea perfide negocieri diplomatice ale Turciei cu Rusia și cu Austria, nu pentru-că ne iubiau, nu pentru-că ni-erău recunoscători, nu pentru-că frumose erau și Muntenia și Moldova — ci pentru-că noi le trebuiam lor, ci pentru-că Muntenia și Moldova erau pentru familiile fanariote nesce moși pré mănose și pré bogate, pentru-ca ei, arendași isteți și lacomi peste fire, să le lase, să le scape din mână.

Atât și nimic altu! Dreptă acestea ne apărau și ne scăpau cu meșteșugurile lor, ca să eșimu téferi-nevătémați din toate

vêlțorile diplomatice și din toate potopele răsboielor.

Rusia a făcut aidoma de la început și până la sfârșit.

Apărarea crucei, iubirea pentru frații ortodoxi, protectoratul de fatală și rușinosă memorie, banii câte-o dată risipiți prin țerile române, iubirea Caterinei II, lui Alexandru I, lui Nicolae I, lui Alexandru II, toate acestea bine-faceri nu le făcu și desăvârși Rusia decât pentru ca să-și bine-facă sieși.

Și acest lucru, acestu drum, acasta regulă nu are excepție nici la tratatul de la Prut, nici la celu de la Cuciuk-Cainargi, nici la celu de la Iași, nici la celu din București, nici la convenția de la Akermann, nici la tratatul de la Andrianopole, nici la convenția de la Baltaliman, nici nicăieri, Nu! nu, — Rusia și-a tras tot-deuna spuza pe turta ei, lăsându după fiă-care răsboiu țerile române date pe brânci în mod spăimântător.

„Imensele servicii” — sciti la ce se reduc în tesă ultimă? La aducerea Fanarioților pe tronurile din Iași și din București. Intr'adevăr, decă Dumitru Cantemir nu trăda pe Turci și nu se unia prostesce cu Petru-cel-Mare alu Rusiei, Pôrta nu s'ar fi înspăimântat și n'ar fi

lăsat domniele din mâna Principilor naționali. Fanariotizarea ambelor țeri, étă totu ce datorăm efectiv și pe dintregul Țarilor și Rusiei după vremuri; acolo, în regulă absolută, cercetați, cerneți și rescerneți toate faptele și amestecurile Rusiei în istoria României de la 1711 și până la 1878, și vă desfidu să găsiți unul, care se fiă numai și numai pentru noi înșine, pentru ochii noștri, pentru iubirea ce pravoslavnică Rusia simțea pentru noi.

Toate, Domnilor, toate au clenciul și chichița rusescă, toate se reduc la mai de partea-îndeplinire a testamentului lui Petru-cel-Mare, toate la bătătorirea drumului cătră Byzanța, toate la apropierea Rusiei de acel Țarigradu, care de la Petru-cel-Mare și până la Gurko și Skobelev, a fost pentru Muscali, ceea ce miera pentru urși și hoitul pentru hienă!

O dată pentru tot-deuna trebuie să cadă legenda „imenselor servicii”; ducă-se în pustul minciunlor ca într'unu felu de *pohod* na Sybir; convingă-se totu Românul, că nu nouă, ci loru-și au slujit Rușii pe spinarea țerilor noastre, că pentru ei au făcut răsboie, că pentru ei au versat sânge, sânge și ér sânge.

Destul a trăit legenda în țerile române, peste o sută și cinc-deci de ani.

de ce? Pentru-că Români nu s'au născut Unguri?!

Trăim într'un stat numit constituțional, și decă din întâmplare au apucat Ungurii frânele guvernării, pentru aceea n'ar fi trebuit guvernul să se facă bătă în contra naționalităților, cu cari Ungurii locuiesc împreună acestu stat numit constituțional, — căci bătă are două capete și cel ce o ține în mână trebuie să-și aducă aminte, că poate să se afle cineva să prindă capetului, cu care el aplică astăzi loviturile asupra altora.

Mai trăim încă mulți din timpul, când pe la anii 65 se dase în mâna Ungurului bătă, care era până atunci într'o formă față de toți. Atunci, veți Dómne, erau blânzi domni Unguri, — nu era vorba ca și acuma, de pacificarea Românilor, nici de persecuții în contra Românilor, ci de fraternisări; după-ce au apucat însă la puterea de astăzi, étă, acuma noi agităm! Pare că noi am fi cei ce totu strigăm în contra naționalităților, noi am fi înfundată în temniță pe atâția fruntași ai națiunii, iubiți de tota suflarea românească...

Asta e Constituțiunea!.. Noi să ne vedem în patria strămoșească numai suferiți, amenințați, persecutați, judecați, țirți la temnițe, pândiți în casele noastre de nisce Jidanii împuși ca juđi comunali și arătați în modu mincinosu la nisce solgăbirii, din cari arătări solgăbirii își facu apoi capitalu de a-se îmbuna la marii lor, de a-se întări în pozițiunea de ei ocupată, de a ne căzni mai departe până în infinitu.

Asta e viața cetățenului român astăzi în Transilvania; apoi cum se nu fi aderent guvernului maghiar și ideilor „patriotice“ reprezentate de densusul?!

Ne vine în minte casul unei familii, alu căreia capu, omu de 70 de ani, vėduvū, cu trei băeți și o copilă, toți forțe de trebă și inteligenți, și-a luat în casă o țitóre, cu care a fostu forțe îndestulitū, dér cu copiii ba. Copiii dela tată, ca dela unu tată, aru fi fostu în stare să sufere ori ce tractare, dér ajungėndu țitóre la putere asupra moșneagului, obrăznicia ei nici copila cea blândă n'a putut-o suporta, și cu toții s'au depărtat dela casa părintească. Nefiindu de nimeni controlată, țitóre a exploatat apoi averea după placu, încat bietul moșnegu

a ajunsu în fine la cea mai mare săraciă.

Chiar așa se întâmplă și la noi. Și în patria noastră e giugiulită și desmierdată totu felul de adunătură nomadă, căreia, ca și țitórei de mai susu, îi zace la inimă numai interesul său propriu și nu pasă de viitorul patriei acesteia, căci nu are stare; a ei ursită e să trecă peste țarină, ca și lăcustele, și umplėndu-și burta să mērgă mai departe după-ce a pustit totu.

Asta e colórea, ce ni-o arată patria stăpănită de guvernul batjocurit cu numirea de „liberalu“. Amu ajunsu până aproape, unde au fostu Jidovii sub domnia lui Faraonū: în patriă suntemu căzniți și de aici nu ne lasă, ne ținū cu sila în credința, că de materialu totuși amu fi bunu nu numai înaintea glonțelor, ca să mărimu prin vėrsarea sangelui nostru gloria istoriei Ungariei, dér prin șicanări, persecutări și prin scoli unguresci speră, că ne voru pute folosi ca materialu pentru de-a imulți numărul Maghiarilor.

Dér suntu tóte înzadarū, căci precum — fără a gândi că pentru ce — rėsufămū în continuu instinctualu până suntemu vii, așa instinctualu se ține totu omul normalu de naționalitatea sa, și cu câtu se silescu cei dela putere de-a năduși acestu curentu de rėsufare, cu atăt mai cu sete ne luămū partea prin tóte mijlócele, de-a rėsufli liberi, ca Români.

Nizulū.

O propunere salutară.

Amu primitu la Redacțiă unu număr alu „Revistei Economice“ din Bucuresci, în care cu multă bucură și plăcere cetimū următórea propunere salutară, care s'a trimisū la tóte diarele romănesci:

„Cestiunea Romănilor de dincolo nu este cunoscută la noi în țeră, decătū de cătră orășeni: puțin suntu sătenii, cari se-și dee sēmă de cestiune. De aceea propunemū, ca în tótna acestă sėu în primăvėra viitóre, unu congresu alu comunelor să aibă locu la Iași pentru Moldova, și în Bucuresci pentru Muntenia și Dobrogea. Prin Liga culturală fiăcare satū să delege unu locitoru cu sciință de carte, care să asiste la Congresu. În aceeași di și óră congresele să fiă deschise, ér oratorii de frunte să esplice reprezentanților co-

munelor situația Romănilor supuși țerilor învecinate și să le arete în același timpū, ce datorii avemū noi Romăni liberi față cu frații noștri.

„Unu banchetū ar pute avė locu la urma congreselor, și broșuri scrise în stilu popularu să fiă împărțite congresistilor, cari se-și iee angajamentulū, ca în prima Duminecă după întórcerea lorū în sate și la aceeași óră, să citescă conținutul broșurei, consătenilor lorū.

„Astfelū în același timpū intrėga Romăniă va cunosce suferințele fraților noștri. Este o datorii, ca acestă idee să fiă realizată; ea va constitui unu supremu omagiu de încurajare, pe care noi Romăni liberi lamū trimite Romănilor martiri“.

Alianță franceso-germano-engleză.

Unele organe din pressa engleză, francesă și germană sulevaseră idea, că óre n'ar fi posibilu, ca Francia să se rupă de cătră Rusia și să încheiă o alianță cu Germania și Anglia, prin ceea ce și Francia s'ar apropia de societatea triplei alianțe.

La aceste rėsponde unu Francesu în diarul „Nord“, că o astfel de procedere din partea Francei ar fi o lașitate și o ofensă pentru intrėga națiune francesă. Adevėrata națiune francesă, în vinele căreia curge sangele Galilorū, simpatisėză cu Rusia, inima ei bate pentru Rusia și nu esistă motive în trecutū, cari ar pute întuneca acestă alipire și prietiniă. Francia înțelege prea bine, că de prezentu e neapėratu de lipsă, să se sprijinescă împreună cu Rusia, pentru ca astfel să pótă ambele state sta față cu statele coalițiunii europene, și de acum înainte să fiă dătătoare de tonū, atătū în resbelu, câtū și în pace. Cu unu cuvėntu, Francia înțelege prea bine politica Țarului Alexandru III.

Deschiderea espozițiunii cooperatoriilor.

Lucrările pentru organizarea Espozițiunii Cooperatoriilor în Bucuresci suntū deja terminate; prin urmare la 29 Augustu, după cum s'a anunțatū, se va inaugura deschiderea acestei Espozițiunii, cea mai imposantă dintre tóte espozițiunile naționale, ce s'au deschisū până astăzi în țera romănescă.

Patriotismulū, vrednicia, zelulū, devotamentulū, abnegațiunea și entuziasmulū d-lui Dimitrie Butculescu a învinsu tóte dificultățile, ce rėu-voitorii neamului nostru aruneau cu imbelșugare în calea acestei întreprinderi, de celū mai mare interesu naționalu.

Acum câtū-va ani în urmă munca noastră națională era disprețuită și oropsită

pretutindenī. Astăzi, grațiă d-lui Dimitrie Butculescu, președinte-fondatorū alu Esposițiunilor naționale și Societăților cooperative din țera romănescă, munca noastră națională este scósă la lumină, în modulū celū mai îmbucurătorū și putemū dice chiar strălucitū.

Romănulū de la orașe, ca și de la sate, entuziasmatū prin încurajerile ce i s'au oferitū cu ocaziunea celor trei Esposițiuni naționale din trecutū, a începutū să pună unu prețu excepționalu pe munca națională, care în timpulū prezentu a luatū unu avėntu vrednicu de admiratū.

Silințele neobosite a Romănului nostru de astăzi, de a-și afirma munca și de a-și impune puterea de producțiune, este proba cea mai evidentă, că s'a pătrunsu pe deplinu de mărėfulū idealu economico-naționalu, cultivatū cu atăta înfăcărare de d. Butculescu, pe care cu dreptu cuvėntu ilū putemū numi *părintele muncii noastre naționale*.

Astăzi, când acelū mărėțu idealu este unu faptū îndeplinitū, cea mai înaltă datorii, ce avemū noi, cari ne îndulcimū și ne vomū indulci de ródele operei marelui patriotū, este de a lucra cu trupū și sufletū, de a ne pune tótă ambițiunea națională în jocu, ca să putemū coopera la triumfulū ei desėvășitū.

Să lucrămū cu focu romănescu și să ne cruțămū nici o jertfă în interesulū acestei marii cause naționale, care spre marea bucuriă a neamului nostru, este luată astăzi sub înaltulū Patronagiū a A. A. L. L. R. R. Principele Ferdinandu și Principeasa Maria, Moștenitorii Tronului românū, cari prin acestă valorosă și patriotică faptă au datū cea mai vie probă de iubirea și interesulū, ce păstrează țerei și neamului nostru.

În numărulū din urmă alu „Cooperatorului Românū“ cetimū următórea:

Primăria Capitalei a luatū mėsuri, ca vechile construcțiuni, podurile, etc., din grădină, să fiă reparate și aduse în stare bună spre a nu înfățișa unu contrastu cu lucrările noue. Mulțumimū cu recunoștință d-lui primarū și-lū rugămū ca dispozițiunile luate să fiă esecutate cu repeđiciune, căci numai câte-va zile ne despartū de 29 Augustu, epoca fixată irevocabilu pentru deschiderea Expoziției.

Totalu concurge pentru deplina reușită a acestei serbări naționale.

Cu câtū lucrările suntū înaintate și aproape terminate, cu atătū amorțirea industriașilor, ce rėmăseserē încă nedumeriți și putemū dice, victima intrigelorū, — a dispărutū; de aceea dēnșii tocmai acum, cam la spartulū tērgului, s'au deșteptatū și se înscriu cu dróia.

Pregătirile pentru primirea A. S. R. Principelui Ferdinandu, Președintele de

Au avut-o și Bulgarii, dér ei n'au ținut-o în picioare, de câtū șapte ani, și le-a trecutū preste capu legenda „imenselorū serviciu“ și basmulū „sangelui-vėrsatū“.

Sciți cu toții cum s'au desbăratū Bulgarii de dēnsa, și nu e ađi Bulgarū în Bulgaria și omū luminatū și nepărtinitorū în lumea intrėgă, să nu găsescă, că a fostu o binecuvėntare a Proniei ceresci, că s'a sfirșitū în Bulgaria cu faimósa legendă.

Cadă în numele lui Dumneđeu și alu adevėrului, cadă legenda rusescă și 'n țerile române, cadă ca putregaiulū muschiului de pe stāncele eterne!

Suntemū ađi, căci am fostu și suntemū prin noi înșine. Amu plătitū Turciei de la 1411 până la 1877 cu milióne și cu miliarde puținile servicii ce ne-a făcutū în rėsălășirea tristelorū timpuri trecute. Nu datorimū nimėnui nimicū. Suntemū Romăni, nimicū altū de câtū Romăni, și ni-este de de ajunsū!

În Rusia însă, în tot-dėuna și în deosebi acum, în Februarie și 'n Martie 1878 toți credeau, că nimicū mai imensū de câtū serviciile făcute noue de Rusia.

După scena făcută generalului Ionu Ghika la 26 Februarie 1878, Europa rėsună adāncu chiaru de a doua di, ér diplomația engleză și diplomația austriacă saltară 'n sus.

D-nul Ionu Ghika și d-nul Dumitrie Sturdza scriu lui Kogălniceanu de la Viena, că resboiul va isbucni, și că România și Grecia suntū considerate în înjgheburile alianțelorū viitóre, ca nisce factori de mare însemnătate.

Gāndiți-vė, rogu-vė, unu momentū la situațiunea țerei la sfărșitulū lui Februarie și la începutulū lui Martie: armata rusescă pe întregulū cuprinsu alu țerei, afară de Oltenia; unu parlamentu exasperatū, o opiniune publică furiosă, soldații și oficerii romăni dirjiți și gata să sară de gătulū oricāri Muscalū, ce vedeau, — cugetați, dicu, la acesta, și judecați gāndurile, ce chinuiau di și nóptea pe cei trei ómeni pe cari se descărcau tóte greutățile și cari primiau în inima lorū tóte amarurile și tóte durerile. Principele Domnitorū, Ionu Brătianu și Mihailu Kogălniceanu au trăitū, din Ianuarie și până în Iulie, zile, cari numără însutitū prin povara restrițelorū, ce'i înconjura.

Cele ce însă suferiseră până acum nu erau nimicū pe lângă acele, ce aveau să mai sufere.

La 20 Martie cade ca unu trāsnetū și mai blestatū la Bucuresci o altă veste. Că acestă r... și supremă emoțiune nu a făcutū să... din afară vasulū răbdă-

rilor romănesci, a fostu o mare și neasemuită minune. Uite vestea: în numele Impėratului Alexandru II, cancelarul Imperiului, principele Gorciakoff chiamă pe generalulū Ionu Ghika și'i declară, că dacă România protestă în contra clausei din tractatulū de la San-Stefano, care hotăra că România va servi doui ani ca șosea de trecere a oștirilor rusesci în Bulgaria, atunci... atunci Impėratul va da ordine armatelorū sėle să ocupe milităresce Țera Romănescă și să desarmeze armata romănană.

Vė dați bine sėma, domnilorū, vė dați bine sėma de aceste cuvinte: ocuparea țerei de Ruși și de pahonți, cari pe vremurile acelea, puteau să fiă Ruși, dér ómeni nu erau; și pricepeți, nu e așa? cuvintele: desarmarea ostașilor de la Grivița, Plevna, Rahova și Smărdanū, pe cari auđirăți cum îi laudară Impėratul și toți Marii-Duci.

Ce mai diceți de legenda „imenselorū serviciu“?

Când acestă veste sosi lui Kogălniceanu, și când Principele și Ionu Brătianu o auđiră, momentulū trebuie să fi fostu dintr'acelea, pe cari Shakespeare le 'ntrupėză cu puterea geniului în câte-va din dramele sėle.

Nebunū de durere, Brătianu plecā la Viena. Ce călătorii, ce nopți, ce zile! Sin-

gurū, sgārcitū în compartimentulū vagonului sėu, pe când trenulū sbura pe câmpiele pleșuve ale pusteii maghiare, acest omū, care n'a fostu tótă viața lui de câtū supremu patriotismū și nesfărșitā simpatii, trebuie să-și fi dīsū cu lacrimi de focu: „Va să dice, amū lucratū o viėtă întėgă, amū cutreieratū 'o lume, amū alergatū din Paris la Londra, 'de la Londra la Berlin, la Viena, la Roma, la Constantinopole, la Petersburg: amū ingenunchiatū, amū plānsu și ne-amū rugatū la tóte puterile și de toți diplomații; amū scrisū, amū conspiratū, am fostu 'nchișū, amū muritū de fóme, ca să ne facem 'țera cunoscută, și ca România să fiă a noastră și numai a noastră și, ađi când ne atingemū visulū, să fimū osāndiți să reincepemū de-a capulū; ne ocupā ca pe trecutū, ne desarmėză. ne omórá!...

Ducėndu-și crucea chinurilorū, Brătianu mergea spre Viena, ca d'acolo să plece la Berlin. Principele și Kogălniceanu rėmăneau în țeră pentru a-și duce crucea, dér mai aproape, lângă baronulū Stuart, în mijloculū armatei rusesci, și 'n comunicațiune directă cu Petersburg prin Generalulū Ionu Ghika, care suferia acolo efectulū „imenselorū serviciu“.

„Imensele serviciu“ însă nu se sfărșiseră! Erau „imense“ — cum decī aveau

Onore alu Expozițiunii noastre, suntă deplină întocmite.

Senatul, camera, Inaltul Cleru, miniștrii, corpul diplomatic, presa, reprezentanții autorităților, a diferitelor instituțiuni și societăți private, au fostă invitați și se voru afla în grădina Cișmigiu la înăugurarea deschiderei Expozițiunii.

Cooperatorii, comisarii, expozanții și personalul Expoziției, cu Președintele în frunte, își voru îndeplini plăcuta datoriă de a da onorurile cuvenite sclemnităței.

Avemă dără satisfacțiunea de a prevedea, că munca noastră, devotată cu deosebire interesului generalu, nu va fi stărpă și va produce rōde binefăcătore, precum au produs și celelalte Expozițiuni ale noastre.

Telegr. part. a „Gaz. Trans.”

Timișoara. 8 Septemvre. „Dreptatea” publică în numărul de adă un articol puternic în limba română, germană și franceză, cătră membrii congresului demografic, dreptă răspunsu la articolul lui „Pesti Napló”.

SCRIRILE ȚILEI.

— 27 Augustu

Congresul păcii în Haga. În orașul Haga din Olanda s'a deschis la 3 Sept. n. congresul pentru pace. Aici s'au întrunit reprezentanții tuturor statelor din Europa. Dintre Români au fostă d-lu V. A. Urechia, președintele Ligei culturale române, dimpreună cu alți câțiva patrioți români de peste Carpați. Dintre unguri a fostă faimosul kossuthistă Pázmándy, care în diferite rânduri ni-a vorbit de rău în străinătate, hulindu-ne în totu chipul, dăr fără a lă băga cineva în seamă. Reprezentanții italieni, spanioli și elvețieni au stăruit, ca congresul să se ocupe și de starea noastră apăsată. Ungurii și foile lor însă au lătită vestea în lume și țără, că majoritatea membrilor congresului ar fi fostă contra propunerii de a se discuta cestiunea română, ba că chiar reprezentantul francez ar fi fostă contra. Școarea acestă însă s'a dovedit de o minciună cu corne, căci o telegramă cu data de 6 Septemvre spune, că chiar reprezentantul francez, d-lu Trarieux, impreună cu italianul Pandolfi, au făcută propunerea, de-a-se întruni unu congresu internaționalu pentru a studia mijlocele de arbitragiu și a rezolva în modu pacnicu conflictele dintre naționalități și state. Conferența a primită propunerea acestă. Va să dică noi Români numai amă câștigatū la acestu congres, ăr Ungurii indirectu au căpătatū o bună lecțiune. Viitorul congres se va țină în Bruxella, capitala Belgiei.

Procesul criminalu d-lui Dr. I. Rațiu. Suntă fără fundu domni dela stăpânire. Abia d-lu Dr. I. Rațiu și-a început osenda de doi ani în închisōrea de statū din Seghedinū, și eti, că i-se intenteză unu nou procesu, dăr nu politicu, ci criminalu. La 29 Augustu d-lu Rațiu a fostă ascultatū de judele de instrucțiă din Seghedinū. Eti după „Tribuna” amănuntele acestei ascultări: Obiectul ascultării d-lui Dr. Rațiu a fostă cununa cu tricoloru românescū, cu care în presera plecării la procesul „Memorandului” fetele române din Sibiu au surprinsu pe comitetul partidului naționalu. Membrii din Sibiu ai comitetului au luatū cununa cu dēnșii, deōrece ea era dedicată întregu comitetului. Gendarmii însă, postați în gara Ghiriș, au luatū cununa din ferestra cupeului, unde era acățată. Ajungēndū la Clușiu, președintele comitetului, d-lu Dr. I. Rațiu și secretarul d-lu Septimiu Albinu, a rugatū telegraficu pe ministrul de interne să dispună a se da înderētū cununa. Gendarmii, la rēndul lor, au făcutū arătare la tribunalul din Turda, spunēndū, că d-lu Dr. I. Rațiu a acățatū cununa la ferestra cupeului cu tendința de a demonstra contra statului. Tribunalul din Turda nefindū competentū în acestă causă, a trimisū actele judelei de instrucțiă din Sibiu. ăr acesta a mijlocitū, ca domnulu Dr. Ioanū Rațiu să fiă ascultatū de cătră judele de instrucțiă din Seghedinū. În răspunsul sēu, făcutū la tribunalul din Seghedinū, d-lu Dr. Ioanū Rațiu a accentuatū, că crima ce i-se impută pe nimicu nu pōte fi basată, deōrece nu se pōte numi demonstrațiă în contra statului faptul, de a primi și a duce cu sine pe trenu o corōnă legată cu tricoloru românescū, nici faptă ilegală nu pōte fi acestū lucru. Prin urmare în casul de față nu se pōte aplica ș-ul respectivū din dreptul penalu, paragrafū a cărui aplicare ar aduce cu sine 15 zile închisōre în temnița comitatului și 200 fl. amendă.

Colonizare de Unguri. Ministrul de finanțe ungurescū a început pertractări cu contele Zsigai pentru cumpărarea bunului acestuia din comuna Chirileu, comitatul Aradului. Prețul bunului, 6000 jugere de mare, este 1,800,000. Ministrul Wekerle are de gândū să colonizeze pe acest bunu aprōpe 500 de familii maghiare din Hodmező-Vásárhely, cari, se înțelege, ar avē misiunea, să maghiarizeze comunele române dimprejurū. — Să fim atenti!

Alesandru Lahovari ministrul de externe românū, a fostū primitū în audiență de cătră manarculu nostru în Lemberg.

Din Viena se telegrafieză, că diarul „Vaterland” publică o scrisōre din Roma,

în care se dice, că Papa a încurajatū pe episcopatulū ungurescū pentru lupta în contra legilor bisericesc-politice, că și-a exprimatū bucuria sa asupra activității marimōse a contelui Ferdinand Zichy și că și-a manifestatū bucuria față cu activitatea clerului subalternu.

Imprumutul românū de 120 milioane. Cetimū în „Timpul”: Eri amă anunțatū în scurtă noua isbândă reputată de guvernul actualu pe tērmul financiaru prin contractarea pe piața Berlinului, a imprumutului de 120,000,000 lei rentă amortibilă, 4% pe cursul de 83 la sută. Subscrierea unui imprumutū atātū de însemnatū în condițiuni atātū de favorabile, în mijlocul crisei economice și comerciale, prin care trece Europa întregă, arată într'unu modu victoriosu destoinicia acelora, cari conduc finanțele noastre.

Exportul de vite în Rusia, prin punctul Ungheni, a luatū unu mare avēntū. Din România, într'unu timpū de vr'ō douē luni, s'au esportatū în Rusia peste 2000 de vite. Acestă se datoresce faptului, că în mijlocul Rusiei este mare lipsă de vite, din causă, că anul trecutū n'a fostū nutrețū. Numērul vitelor vēndute prin Ungheni, în Rusia, trece peste patru mii în anul acesta.

Arēndașii din România. Se dice, că peste 280 de arēndași greci din România ar fi părăsitū țera, ceea ce nu se pōte controla, mai cu sēmă, că nici ministerul de interne, nici ministerul domeniilor n'au pănă acum sciri positive asupra numărului arēndașilor dispăruți. Se știe însă, că 14 arēndași ai Eforiei au părăsitū moșiile și au plecatū unii în Indii, alții în Egiptū și în Grecia.

Starea viilor în Franca. Recolta viilor în Franca e adă aprōpe compromisă, din causă, că în mai multe regiuni ale țerei au cădūtū ploii torențiale, cari ar fi causatū viiloru stricaciuni forte mari.

Din Madridū se scrie, că în Andalucia, mai alesū provincia Malaga, se întēplă acum multe focuri pe câmpū, pe la moși în șoprōne. Miseria a făcutū, ca anarchismul să găsescă mulți aderenți între țeranī. Autoritățile au constatatū, că focurile se punū de anarchiști, și eti cum: punū pe câmpū sēu pe șoprōne o compozițiă de fosforū și alte materii combustibile, ce se aprindū de la sine prin căldura sōrelui. Păgubașii suntū numai proprietarii bogați.

Uragane și cutremure. Din Petersburg se telegrafiază: Unu ciclonu teribilu

a bătuitū localitatea Sippala din Finlanda și a causatū nisce devastări teribile într'ō întindere de șese kilometrii. Douē sate au fostū ca măturate de pe față pământului. O mulțime de persoane au pieritū cu acestă ocașiă. — Se anunță din Madridū, că pagubele cauzate de uraganulū, ce a bătuitū Duminecă localitatea Herencia, se evaluează la trei milioane. Numērul persōnelor rănite de grindină se urcă la aprōpe douē sute. — În regiunile Fleri și Pisono (Italia) au fostū grozave cutremure de pământū. Peste 700 de case au fostū dărimate. Din vulcanul Etna începe să iasă fumū grosū și bubuituri puternice se audū.

Concerte. Miercuri în 26 l. c. se va da în otelul centralu „Nr. 1” concertul d-lorū Alfred Lorenz (violină) și Hans Morgenstern (pianū), absolvenți ai conservatorului din Viena, cu concursul d-șorei Lula Gmeiner și alū d-lui prof. R. Lassel. Atragemū atențiunea publicului asupra acestui concertū.

— Programa concertului de Miercuri (12 l. c.) alū d-șorelor Frieda Schnell și Olga Fogarasher, este următor a: 1 Concertū de violină, de Mendelssohn; 2 Ariă din Hans Heiling, de Marschner; 3. a) Ariă de Bach, b) Dansu diabolicu, de Hubay; 4. a) Die Quelle, de Goldmark. b) Die stille Wasserrose, de Kücken, c) Loreley, de printulū Lichtenstein; 5. Scene din ciardă, de Hubay 6. a) Cântecū țigănescū, de Hubay, b) Boldog éjfel, de Jámbor, c) Soh' sem nyit, de Kun L.; 7. a) Waldesgruss și b) Frühlingsblumen, de Reinecke. Inceputulū la 8 ore sēra.

Necrologū.

Subscriții, în numele lorū și alū numeroșilor consăngeni, cu inima înfrântă de durere anunță, că neuitatulū soțū, fiu, frate și cumnatū Vasiliu Vlassa preotū gr. cath. în Bala, după unu morbu greu și îndelungatū împărtășitū fiindū cu sfințele sacrameinte ale muribundilorū, și-a datū nobilulū sēu sufletū în mânil Creatorului astăzi la ore 3 d. a. în alū 32 anū alū vieței sale și alū 7-lea alū preoției. Ceremonia funebrală se va celebra Duminecă în 9 a lunei curente st. n. la orele 12 din zi, în biserica gr. cat. din locū, de unde apoi rēmașițele pământesc ale defunctului vorū fi aședate în cimiteriulū comunū spre odihna etenă.

Fi-i țērīna ușorā și memoria neuitată!

Bala, la 6 Sept. 1894 st. n.

Elena Vlassa n. Rusu, ca soțiă; Georgiu Vlassa, Maria Vlassa părinți. Dochitiă m. Ignatiu, Anica m. Vătășianu, Ioanū, Iuliu surori și frați; Augustinū Aldea, Lucreția Aldea, și Neti, fiica lorū, cumnați; Simeonū Ignatū, Ioanū Vătășianū cumnați. Adresămū și din a noastră parte întristatei familii sincerile noastre condolențe.

să se sfârșescă? Români aveau să 'și suie Calvarul cu stațiunī, pe 'ndelete, ca să le dea se 'nghită de tōte.

Și ntr'adeverū, pentru a micșora în Europa efectulū desastroosū alū vestei, că au să desarmeze armata română și să ocupe milităresce România, ómenii de statū ai Rusiei asvērū în diplomația europēnă o altă veste: o revoluțiune a isbucnitū la Bucurescī. — Ingrozitū, Generalulū Ionū Ghika întrebă de adevērū pe Kogălniceanu la Bucurescī. Acestă răspunde, bine n'țelesū, că nu e adevēratū, și vede de unde a plecatū și acestă prietinosă înșicintare: totū din saculū „imenselorū servicii”.

Și încă nu l'am isprăvitū, Domnilorū! Mai avemū și altele, căci, decă vredatū istoria contimporană a Românilorū se va scrie așa, încātū să trăsescă în flacări negre vremurile de pe atunci, zilele de la 3 pănă la 8 Aprilie 1878 vorū fi zugrăvite ca cele mai grōznice, cele mai viforose, cele mai blăstamate.

Desarmare! ocupațiune! — Ca plăieșii din vremea lui Ștefanū-celū-mare, pironiți de pață la hotare, ca plăieșii, cari puneau la gură buciumulū Carpaților și sunau în patru părți ale Moldovei viersulū buciumului și pe: „sai Ștefane la hotarē, c'a intratū sabia în țēră” — totū ast-felū

Kogălniceanu cu telegrafulū, în zilele de 3 și 4 Aprilie, vesti întregi Europe, că o nelegiure fără sēmēntū e 'n ajunū de-a pângări întrēga istoriă a veacului.

Ionū Brătianu și d. Bălăceanu la Viena Callimaki-Catargi la Parisū, d. Várnavū-Litēanu la Berlinū, Obedenaru la Roma, Dumitru Brătianu la Constantinopole, espunū infamia ast-felū, în cătū Europa se 'nfiōră. Rusia eșise afară din legile firei! — Blândulū Principe moștenitorū alū Germaniei, viitorulū Impēratū Frédéric III, prietinelū bunū alū Principelui nostru, vede adēncū jicnite simțemēntele lui de cinste, de dreptate și de cavalermū.

La Bucurescī, în ziua de 5 Aprile, Principe-Domnitorū chiamă la Palatū pe baronulū Stuart, agentulū Rusiei și față fiind Kogălniceanu, îi spune următōrele cuvinte:

„Ar trebui să se știe, Domnule baron, ar trebui să se știe la Petersburg, că pe tronulū României și în fruntea armatei sale, e unū Hohenzollern, și că nu o armată, care a combătutū la Plevna sub ochii Impēratului, și care numēră în rândurile sale 300 de cavaleri ai ordinului „S-tului Gheorghe” și 800 de cavaleri ai „Steinei României”, se va lăsa să fiă desarmată; nu! vomū fi sfărmați, pōte, dăr desarmați nici odată!”

Efectulū acestorū cuvinte, emoțiunea ce ele suscitāră, precum și enormitatea faptului, cu care cabinetulū din Petersburg amenința pe Români, provocāră în Europa a doua zi, Domnilorū, a doua zi unū curentū contrarū atātū de puternicū, în cătū Principele Gorciakoff, d. de Giers și baronulū de Jomini băturū în retragere, adecă pe romănesce, o 'ntōrseră pe fōia ail'altă.

Unū ordinū într'acestū sensū fū datū prin telegrafū d-lui Novikoff, ambasadorulū Rusiei la Viena: acesta îndatā se grăbi a declara baronului Orozy, că cestiunea desarmării armatei romănesce și ocupațiunea României de armatele imperiale, nu e de cătū o manoperă a guvernului din Bucurescī, făcută pentru-ca să asmuțe Europa în contra inocentei Rusii, — *une manoeuvre pour ameuter l'Europe contra l'innocente Russie.* Inocentă!... Și Dumneșu stă sus!

Cum gâșiți lucrulū? cum judecați salutulū? ce diceți despre acestă minune a diplomației moscovite?

N'am dīsū! afirmă Gorciakoff cu același surisū gentilū, cu care venia, când era la Bucurescī, să aplaude în tōte serile pe cântăreța Fanelly, josū, în vale, la vechiulū Union — nu! n'am dīsū. Și d. de Giers și baronulū de Jomini afirmă ambii același lucru după Principele Gorciakoff. Și gene-

rulū Ionū Ghika suferē la Petersburg chinurile iadului și Kogălniceanu din Bucurescī tocesce firulū telegraficū conjurandū pe Ghika să nu pērdă scrisorile baronului de Jomini, în care i-se vorbesce de desarmare și de ocupațiune, ci să cēră din nou și mereu esplicațiunī d-lui de Giers, să vedă ērăși pe principele Gorciakoff.

Nu, n'am dīsū, cāntă din nou Principele și în timpulū acesta, când Gorciakoff nu dicea nimicu, și „inocenta” Rusie se plāngea Europei, că întocmai ca femeia lui Cesar, ea este bānuită, scitū ce făcea armata rusescă în România? Kogălniceanu o spune lui Brătianu, care e la Berlinū în ziua de 8 Aprile: „A unū-spre-șecea divisiune de infanteriă a ocupatū Giurgiu și 'și ia pozițiunī între Sabarū și Nejlov. Oficieri lorū de statū-majorū studiēză topografia Ploiescilorū, Predelului, Sinaiei. Intōrce-te cătū mai iute. Rușii se ținū de fāgăduință și iau dispozițiunī, ca să ocupe țēră”.

Da, Domnilorū, la 12 Aprile Rușii suntū imprejurulū Bucurescilorū. Capitala e 'nconjurată, ăr în Cameră și în Senatū, îndatā ce fură cunoscute injuriile și amenințările Principelui Gorciakoff, pozițiunea ministerului deveni de nesuferitū; e teribilă, și Kogălniceanu scrie Generalului Ionū Ghika la Petersburg, că lucrurile nu ma-

150.000 ómeni morți prin foc.

Soirí grozave sosescú din America. Seceșile lungi, cari au bántuitú véra acésta în Statele Unite din America, s'au sfírșitú c'o ne mai pomenită catastrofá. Vinerea și Sábmbáta trecută s'au iscatú nisce focuri uriașe, cárorá au cădútu jertfá *mai multú de 150,000 de vieți omenesci*, afará de decile de mii de rániți și afará cá flácările au potopitú averea a celú puținú 50,000 familii.

În statulú americanú *Minnesota* au arsú orașele: *Hinblyk*, *Shellake*, *Pokegama*, *Sandstone*, *Cromwell* și *Sandstone-Mills*. În statulú *Wisconsin* au arsú orașele: *Baro-thette*, *Granite-Lake*, *Cumberlan-Pinaville*, *Cormstock*, *Forest-City*, *Spooner* și *Cadolt*. Afará de aceste au arsú o multúme de cá-tune, cari se aflau prin pádurí, ai cárorú locuitorí s'au prefácútu în scrumú și cenușe.

Catastrofa a fostú mai grozavá în orașulú *Kinckley*. Sábmbáta după améđi pe la 4 óre vântulú s'a întorsú fără de veste și foculú ce pustiia pádurile din apropiere, a intrátú ca trásnetulú în orașú. Înainte de ce clopotele ar fi datú alarma, orașulú deja era în flacári. Locuitorii, 17,000, dimpreună cu copii, bétráni și bolnavi, cercau mántuire în tóte páțile. Celú mai bine li-a umblátú acelora dintre ei, cari dimpreună cu vitele, s'au aruncátú într'unú lacú adéncú de patru picioare. Cei ce s'au aruncátú în rfulú *Sandstone*, au pierítú.

Unú conducétorú de trenú povestese, cú foculú înainte c'o repediciune mai mare decátú trenulú. Familii întregi záceau înádușite de fumú și arse ca táciunele, pe stradele orașului. Lángá cadavrele morților záceau cadavre de animale: cai, boi, bivoli, porci; apoi lupi și alte animale sélbátice, cari de furia focului íși căutará mántuirea în orașú. Dintre 60 de cadavre, cari au fostú aflate la unú locú, numai 4 au pututú fi recunoscute, întrú atáta le nimicise foculú.

Foculú acesta uriașú s'a ivítú în pádurile mari din America. Toți ómenii cáți au fostú prin pádurí au fostú arși de víi. Statulú *Minnesota* este ađi o pustiá négrá și gólá, unú mare morméntú, unde zacú decí de mii de vieți stinse prin acéstá grozavá nenorocire.

Olandesii la Lombok.

Nisce depeși din dílele trecute au anunțátú, cá Olandesii, cari posedú colonii în Australia, au suferi unú desastru la Lombok.

Pe o carte geografică, insula Lombok și vecina sa Bali, mai apropiată de Java, parú o simplá prelungire a acestei imense

colonii. În realitate, aceste două puncte ale micii Sonde au fíă-care personalitatea sa specială, caracterulú lorú specialú și natura a săpatú între ele unú imensú abisú. Prin brațul de mare, care le separá, trece din punctul de vedere alú repartițiunii plantelorú și animalelorú, linia de demarcațiune a lúmei indiene, și a lúmei australiene. Limita etnografică, decá nu coincide esactú cu aceea a faunei și a florei, taie la o micá distanță același archipelagú a cáruí parte orientálá este mai cu sémá locuitá de Papua cu pérú crețú, pe când aceea cere e mai apropiată de Java are ca principalí locuitorí pe Indochinezí cu pérulú linú.

Dér ceea ce acțiunea forțelorú terestre și desvoltarea raselorú animale au separatú istoria politicá, apoi vicisitudinile întinderii coloniale le-au unitú într'unú modú artificial: Bali și Lombok formézá astáđi unú totú administrativú, o singurá reședință neerlandezá.

Creațiunea acestei reședințe Bali-Lombok datézá de aprópe o jumétate secolú; dér e mai multú de unú secolú, de cândú raporturí administrative s'au stabilitú între aceste două insule, cáci o dinastiá de prinți balinezi guverneázá de multú timpú Lombokulú. Ei au introdusú religiunea lorú, dér n'au propagat'ó, și acéstá noué complicatiune n'a fostú fără influență asupra evenimentelorú, care au produsú recenta catastrofá. Sassacii din Lombok, în numéru de 400,000, profesézá islamismulú, care este credința imensei majoritáți a Malaesilorú, ér Balinezii au rémasú fideli bramanismului.

De aci desordini fréquente, o serie de réscóle și de represalii, cari suntú una din cauzele trimiterii expedițiunii militare. Sassacii oprimați, espuși, se díce chiar fómey, din cauza relei administrațiunii a rajahului, care 'i persecutá, au rugátú pe guvernulú olandezú s'é intervie. De altá parte, acéstú rajahú, doritorú de a găsi aliați, cari s'é-lú ajute a lupta în același timpú în contra supúșilorú s'éi și în contra stápanilorú, a adresatú, printr'unú jurnalú din *Singapour*, unú apelú guvernului britanicú, preparándú-se în același timpú pentru resistentá.

Unú ultimatum s'a datú de cátrá generalulú olandezú Velter rajahului, care n'a răspunsú nimicú. Atunci s'a decísú expedițiunea.

Acéstá expedițiune a fostú bine organizatá, de óre-ce Olandesii au mai avutú și în alte timpuri lupte sángeróse de susținutú în acéstá regiune.

S'au luatú tóte precauțiunile, dér tóte au cădútu înainte a șiretlicului rajahului. Rajahulú, vedéndú capitala sa atacatá, după aceea ocupatá, se prefácú cá se supune condițiunilorú ultimatalui. Nu rémáse de

cátú ca Olanda s'é culégá fructele victoriei, sub forma unui tributú de câte-va milióne.

De odatá se aflá, cá colónele de trupe lásate în insulá de cátrá generalulú Velter spre a pázi câte-va puncte pentru câtú-va timpú încá, au fostú atrase în curse și decimate într'unú modú isolatú. Perderile, de și nu suntú bine cunoscute, se cifrézá deja la 200 morți, printre cari 9 oficerí superiori.

Olandezii, cari au scăpatú, s'au reunitú în *Ampenam*, unde par în sigurantá și aștéptá întárirí din Java pentru a reincepe acțiunea. În Olanda toți suntú gata pentru sacrificiele necesare, pentru-cá e vorba de a résbuna onórea și sánglele vérsatú. Trádătorii vorú fi aspru pedepsiți.

Cărți de rugăciune.

St. Domnule! Multe și mari suntú încá lucrurile, ce trebuie s'é le facemú și s'é le sévérsimú noi Románii, până ce vomú puté realiza așteptárite îndreptárite și juste, de cari vrednicú este acéstú neamú, acéstá odraslá a gínteí latine. Într'aceste lucrulú celú mai de căpetenie este s'é *dámú unú sború, unú avéntá mai puternicú cetitului la poporú*, s'é dámú mai mare estindere la crescerea, cultivarea inimii și la luminarea minții și a conșcinții, ce fără de carte nu s'é póte face.

Cartea în școlí se dá în mána popórelorú și așa și în mána poporului nostru românú. Școléle nóstre, harú Domnului și multámitá hárniceí și jertfírei de sine a corpului nostru învățatorescú, răspundú scopului lorú, tinereimea poporului nostru întrú ađi în viețá cu cunoscínță de carte, luminatá la minte, inimá și pricepere, nu numai prin capacitatea sa naturalá, ci și prin școléle conduse cu atáta îngrijire și ostenílá de „párinții“ și „luminătorii“ de preoții și dascálii s'éi.

Durere numai, cá eșindú din scólá, cea mai mare parte a poporului nostru nu se mai ocupá cu cartea, uitá și aceea ce a căștigatú în câtú-va óm, uitá chiar și a cetí. Ce dáuná, ce greșulá, ce pécatú acesta.

Și Dómne, câtú réu vine de aici!

Decá în timpulú, când tinereimea ajunge s'é între în viețá, în grija și dispunerea sa proprie, ar avé cărți pentru densa, numérlú cárturarilorú noștri ar fi însutítú și înmíitú mai mare. Și ce succese s'ar ajunge atunci! — Ne stau de exemplu și modelú popórele din apusulú continentului nostru.

S'é *dámú decí* în mána pruncilorú noștri, în mána tinerilorú, adulțilorú, ba chiar în mána celorlú mai vréstnicí, s'é dámú în mána *fiá-cáruí náscútuí românú*, care seie cátu de cátu a cetí, — *carte*; carte, care se-i placá, de care nedeslipindu-se s'é se îndul-

céscá de cetítú, de cetitulú cártilorú románescí.

Și ce póte fi mai drágálašú, mai plácutú pruncilorú, tinerilorú ba și celorlú mai înaintáti în etate, decátú o frumósá, bună, plácutá și *indispensabilú de trebuincióasă carte de rugáciuni, pe care o íubesce, de care nu se deslípescé nici-cánd.*

E sciutú în genere și din praxa de tóte dílele, cá aceia, cari au carte de rugáciuni, suntú mai índeletnicíți cu cetitulú, și cá aceia cetescú și alte cárti și nu se lasá nicí chiar fără de díare, numai decá au modru și ocaziune de ale cunóscé și pricepe. În străinátate și nu numai la Germaní suntú chiar reuniuni create anume pentru distribuire de cárti de rugáciuni, séu altele bune de cetítú, și chiar și singuraticii se nisuescú a se întrece unulú pe altulú întrú de a împárți cátu de multe cárti în cerculú lorú de viețá și activitate. S'é nu scăpámú din vedere nicí pe unú momentú, cá pe noi numai biserica románá, adecá cártile ritualí románescí ne-au conservatú pentru românismú, și cá în viitorú acestorú cárti índecítú mai mare rolú trebuie s'é dámú.

Considerándú-le aceste, am edatú și eu două felurí de cárti de rugáciuni și cántáři întocmite din cártile ritualí aprobate ale bisericii nóstre réșáritene și cu unú apendice bogatú de învățaturí morali; una pentru prunci, alta pentru adulți.

Cartea de rugáciuni pentru prunci are titlulú: „**Pórtá Raiului**“, în formatú micú, frumósú și fórte plácutú, în 14 cóle cu 224 pagini pe hártia cea mai finá, cu mai multe icóne artistice și tiparú frumósú, cu ortografá foneticá și limbagiú curatú románescú, adecá poporalú și ușorú.

Cartea cea mai mare pentru adulți are titlulú: „**Calea Ceréscá**“, cu formatú delicatú în 20 cóle, cu 320 pagini, asemenea pe hártia cea mai finá, cu icóne artistice, reproduse dela cei mai celebrii artiști ai școléi italiene, ca Rafael, Sassoferrato, Tizian și Michel Angelo. Tiparulú asemenea e fórte frumósú, cu ortografá și limbagiulú ca mai susú.

Scopulú, pentru care am făcutú edițiunea costisítóre a acestorú două felurí de cárti este, de a puté dá în mána poporului nostru románescú, la prunci și la adulți, la tineri și bétráni, cárti de rugáciuni și cántáři după prescriesele și disciplina ritului márețú alú bisericii nóstre réșáritene, cárti edate în stilulú și gustulú celú mai frumósú esteticú, depínú artistice, cari ar servi de onóre literaturii chiar a poporului celui mai bogatú în literaturá; ca s'é crescémú și prin aceste și în gustulú esteticú pe bunulú nostru poporú.

Scopulú celalaltú mi-a fostú, s'é putémú dá în mána poporului cárti frumóse, amésuratú frumșetii ritului nostru márețú

potú merge așa și cá esplosiunea nu va întârđia.

Ca și Principele-Domnitorú, ca și Ionú Brátianu, într'aceste díle Kogálniceanu era stápanítú de atáta mániá și de atáta focú, în cátu o notá diplomaticá, pe care nu o avemú, dér pe care o trimite generalului Ionú Ghika, trece dincolo de marginile impuse de dreptulú gințilorú și de formele corecțiunii diplomatice. Generalulú răspunde — avemú telegrama acestuia, — cá elú nu póte s'é o remitá, cáci espresionile suntú prea violente. De sigurú, cá Kogálniceanu, totú ca la începutulú lui Ianuarie lásase s'é vorbécá în nota aceea Románulú, ér nu Ministrulú, și de aceea spusese totú ce 'lú ardea la inimá.

Tóte bune, Gorciacoff négá, diplomații rusí de prin tóte capitalele Europei négá de zorú, ér armatele rusescí restrángú din ce în ce mai multú cerculú de investire alú Bucurescilorú. Nu e nimicú altú-ceva, decátú o ocupațiune. De la 19 Aprile 1878 se svonesce, cá Rusia are intențiunea de a isola pe Domnitorulú Romániei de armata țérii, și de a nu-lú mai lása s'é pá-rásécá Bucurescii. Lucrulú nu stá în hártiele lui Kogálniceanu; ílú scimú noi. Orí cum ar fi, Kogálniceanu la 9 Mai anunțá pe toți agenții noștri din străinétate, cá

Inalțimea Sa Domnitorulú plécá în díua de 11 Maiú, ca s'é inspecteze trupele románe, pe cari nu le mai véđuse de la luarea Plevnei. Acéstá excursiune, díce Kogálniceanu cu ostentațiune, nu are nicí unú caracterú politicú.

Călétoria spre Pitescf și apoi spre Slatina fí o Odiseá din cele mai primejdióse. Se scia totú în armata románá. Sábbiile zángániau în técá, oficerii scăpárau de urá și de mániá. Momentele se ínlanțuiau teribile. Erau puncte pe drumú, unde de o parte a drumului de ferú erau Románii, ér de alta Rușii. Trenulú domnescú mergea prin mijlocú. Soldații româní strigau cu atátú mai freneticú *ura!*, cu cátu mai chiondorși se uitau la Rușii din fațá. O singurá descárcáturá de pușcă de s'ar fi întéplatú, ar fi fostú de ajunsú s'é provóce nenorociri incalculabile.

Peste cincí díle după plecarea Domnitorului din Bucurescf, 40,000 de armatá románescá erau concentrate spre munte, în posițiuni tarí și strategice. Acéstú faptú alú Domnitorului fí ca o dușá de apă ínghiátá. Cabinetulú imperialú bate atunci cu desévérsire în retragere și la 16 Maiu, d. Várnávú-Liteanu anunțá lui Kogálniceanu, cá 'n sferele diplomatice la Berlinú, concentú armatei románe a fostú aflatá cu o s...

E unú serviciu, au declaratú diplomații, e unú serviciu pe care Románia 'lú aduce pácei europene.

Eh! da, Europa gáșia cu cale s'é ne declare, cá facemú serviciu pácei generale. Fusese atátú de gentilá cu noi, ne ajutase atátú de multú! Dreptatea popórelorú, Domnilorú, dreptate 'n politicá și 'n diplomațiá, — e ceva de spaimá cátu ne-a ajutatú pe noi Europa în cestiunile vitale, pe cari a trebuitú s'é le resolvámú cu învoirea ei.

Nu soiu de mai suntú printre noi vr'unii s'é pástreze în inima lorú vr'ó doué trei ocale de recunoscínță pentru așa numitele puteri garante ale Principatelorú-Unite. Garante! Ce au garantatú? de ce erau garante? Acéstá-i cestiunea, cum díce Hamlet. N'au garantatú nimicú, și erau garanți de dorulú lelii, cum díce Románulú. Și Francia și Austria și Prusia și tóte, de le-ar fi venitú bine, se lépádau de garanțiá și de garantare, ca Petru de Isusú. Nu le-a venitú bine, și de aceea nu s'au lépádatú. A fostú noroculú Románilorú, ca puterile garante s'é nu se 'nvoiescá între dênsele, a fostú noroculú Románilorú, ca toți s'é doréscá freneticú s'é ne cuprindá; — și de aceea am tráitú; almintrelí, ne duceamú orí pe copca ruséscá, orí pe copca nemțéscá și fără ritur *rișipiscá*, cum díce Stanú Sfárlézá, prietenulú meu din Tigveni.

Platonícú, când Brátianu și Kogálniceanu plecará la Berlinú, ca s'é represinte Téra și s'é caute a smulge din gura ursului orí-ce ar puté, platonícú, Europa era cu noi.

Trebuia s'é auđiți pe Kogálniceanu povestindú, la Parisú, unde fú ministru cá-tá-va vreme, orí în Bucurescf pe la Academia, orí pe la Camerá, prieteniele, eu cari îi întémpinam reprezentanții puterilorú străine de la Congresulú din Berlinú. Toți conveniau, cá Románia are dreptate mare, strălucitá și neîntrecútá dreptate, cá simpatiele lorú în parte, și ale țérei lorú în deosebí suntú pentru Románia, dér, — era unú *dér* afurisítú! — dér cá pacea europeaná cautá s'é fiá mai presusú de tóte și cá Románii nu vorú voi nicí odatá, opunéndú-se Areopagului europénú, — díceau, cá congresulú dela Berlinú era Areopagulú europeanú, póte pentru-cá legitima cele mai infame spoliatiuni, — opunéndú-se Areopagului europénú, Románii nu vorú voi nicí odatá s'é indispuná Europa întregá în contrá-le, ca și cum, Domnilorú, când nu am indispus'ó, Europa a fostú pentru noi mumá, ér nu ciumą.

În rapórtelú, pe cari din Berlinú le adresa continú și mai în fíă-care dí Domnitorului și Ministrului de Externe ad interim Kogálniceanu cu minunata sa cu-

și totuși pe lângă conținutul lor bogat și esecutare internă și esternă artistică, — *eftine* cum nu s'a mai pomenit, de nu pôte numai în literatura poporelor celor mai culte, unde spriginul estins face, ca și cărțile cele mai bogate, atât în conținut cât și în esecutare, *să se pōtă da câtă numai se pōte de eftinū.*

Audă ca și cum mi-ar suna, că avem noi destule cărți de rugăciuni. Da, avem, numai câtă o daună fōrte mare, că sunt prea scumpe. Și stagnarea literaturii noastre, — *să nu o negăm* — este între altele scumpetea, și acesta pōte cea mai principală cauză.

Eu mi-am propus decī prin edarea acestor două cărți, să dăm în mâna publicului cetitorilor *cărți eftine*, cum nu s'a mai pomenit, și cu tōte aceste să fiă bune, frumoase, plăcute, bogate și artistice chiar.

Prețul cărții de rugăciuni și cântării pentru prunci: „**Pōrta Raiului**“, un exemplar legat în imitație de pele, în călcăi de pânză, cu cruce și gravuri aurite și în capsă (toc), este **numai 20 cruceri.**

Er prețul cărții de rugăciuni și cântării pentru adulți, „**Calea Cerescă**“, un exemplar legat în imitație de pele, în călcăi de pânză, cu emblemă și gravuri aurite în toc frumos, este **numai 50 cruceri.**

Prețuri, cari la noi nu s'a mai pomenit, și cari numai pentru aceea s'a putut ajunge, că nu m'a îndemnat spiritul de câștig, ci numai dorul de a vedea să aibă totu cărțuraru român, mic și mare, carte de rugăciuni a mână.

Folosele morali și realizarea dorinții de-a se pe toți cărțurarii noștri cu carte în casă și de a-i vedea cu carte de rugăciuni în biserică, cum este la alte neamuri, mi-ar fi răsplata ce doresc.

Ba ca să ajungem să vedem odată și realizată această generală dorință, pe baza învoelii cu editorul meu, pot să fac și după învoială, înlesniri neuitate pân' aci în literatura noastră națională.

La comanda mai mari dau rabat 10 procente. Comandele ceru a mi-se trimit în plic (cuvertă) închis, dimpreună cu indicarea numărului, soiurilor și prețurilor cărților comandate.

Apeșu decī la iubii mei frați preoți, dascăli și toți înaintorii progresului nostru moral și cultural național.

Pentru de a cunoșca cărțile și de a se convinge despre valōrea lor, le trimit *jancale* la adresa or-și-cui, decă mi-se antcipază prețul lor și pentru speșele de postă 10 cr.; — și decă mi-se mai asigmeză și alți 10 cr., le trimit cu recomandă.

Pentru clasa inteligentă, mai ales pentru dame, am făcut edițiune de lux în legături variate așa se dă ocaziune

or-și-cui după gustul său de a se vedea cu carte de rugăciuni cât de frumoasă, ce în edițiunile de pân' acum n'a prea fost. Și se dă tot-odată ocaziune bine-venită de a pute face cadourile, donurile cele mai plăcute prietinelor și iubitorilor noștri. Recomandăm în atențiunea onor. publică, mai ales a părinților și mecenaților progresului cultural, aceste cărțile, în care sunt înregistrate sărbătorile de totu soiul, aniversări, zile onomastice mai ales însă școlilor, când și unde aceste donuri sunt atât de prețioșe.

De rezultatul spriginului și ajutorului marelui public vreu să se bucure pruncii și fetițele noastre *adăpostite la institutiile străine și din locurile espuse, unde tot-déuna cu ochi ageri trebuie să privim*; despre acesta la timpul său voi da raport public.

Să-mi fiă permis a atrage atențiunea On. publică la împrejurarea și faptul, că „Kulturregylet“-urile maghiare răspândesc deja cărți de rugăciuni maghiare între cărțurarii diferitelor naționalități din țară. Să fiă acesta un *memento* pentru noi Români. Să fim fișicari la postul său vigilanți.

Domnii, cari vor face comande pe seama Românilor din locurile espuse, primesc și până la rațiociniul și mulțămita publică, recunoștința cea mai profundă.

Intreprinderea această făcută singur numai în interesul culturii morale și naționale, sunt convins, că are deja dobândit spriginul marelui public românesc. Și-acum rămân cu distinsă onore.

Jojib, anul 1894, ziua SS. Constantin și Elena.

Constantin Lucacu,
preot român.

Adresele mă rog a mi-se face ast-fel:

D. S. Părintelui

Constantin Lucacu,
preot român

p. Aranyos-megyés Józsefháza
(Szatmár).

Literatură.

Lectură școlară este titlul unei noue și bogate cărți de cetire românești, care este întocmită pentru clasa I și II-a a școlilor gimnasiale, reale și pedagogice și alu cărei autor este dl *Ion I. Bumback*, profesor c. r. de limba și literatura română la liceul din Cernăuți. Tomul I, pe care-l anunțăm acum, constă din două părți, cuprinzând în total 136 de bucăți parte proză, parte poezii din cele mai alese. Cartea conține în total 255 pag. form. mare 8°.

In editura librăriei *H. Steinberg* din București (Strada Șelari 18) a apărut

opul intitulat: **Degenerare** (Fin de Siècle — Misticismul) de *Max Nordau*, tradus din franțuzesce de *R. Vermont* și *H. Streimann*. Un volum în 8° de 27 cōle (425 pag.) tipar compres. Prețul 3 lei 50 bani. De vândare la tōte librăriile din România, se pōte însă procura și prin librăria Ciureu din Brașov.

Inscințare.

Cătră On. publică Română! Am deschis de vre-o câțiva ani aci în Brașov o școlă privată de lucru de mână și de menagiu pentru fete, însoțită tot-deodată și de instrucțiune teoretică în studiu. În acest timp m'am ocupat mult cu idea unei adevărate instrucțiuni reclamate de chemarea femeilor noastre de astăzi. Și astfel am ajuns acum a pune cursul, condus de mine, pe o basă, care se correspundă chiamării sale.

Principiul, de care sunt condusă, imi este: se mijlocesc fetitelor, cari au absolvat vre-o școlă de învățământ, o pregătire cu deosebire practică, pentru sistemarea și completarea cunoștințelor de lipsă unei femei și o pregătire teoretică, pentru ca înzestrate cu această pregătire, să fiă bine orientate în tōte direcțiunile chiamării lor.

Amesurat acestui principiu mi-am dat silința, cu împreuna sfătuire și conlucrare a omenilor competenți de școlă, ca să compun pentru cursul condus de mine o programă, prin care să se împărtășescă tōte acele învățături, cari au să cualifice pe femeia pentru datorințele și lucrările de căpeteniă, ce fiă-care femeia le întâlnește în viață.

În acest internat se vor preda; totu felul de lucru de mână femeesc ca: torsul, țesutul la rēboiu simplu și mecanic, vāpsitul tortului, cusutul, croitul, brodatul (chindisitul), impletitul; mai departe din economia casei: gătutul bucatelor, spălatul și călcatul; și apoi pentru completarea și sistemarea cunoștințelor teoretice: religia, pedagogia și higiena, legumăritul, principii de comptabilitate, aritmetică, istorie, geografie și limba și literatura română, predate de profesori dela gimnaziul român de aci. La dorință, fetițele mai pot primi și instrucțiune în limbile: germană, maghiară, francesă și în pian.

În acest curs se vor primi eleve, cari au trecut de 12 ani și au absolvat vre-o școlă, pe lângă o tacsă de 14 fl. pe lună, pentru care vor căpeta instrucțiune, vīptu bun și curățir în internat.

Elevele externe, cari voesc a avea menagiul la mine, vor solvi pentru menagiu și instrucțiune pe lună 10 fl., er fără menagiu 4 fl.

Voi mai primi în acest internat pentru îngrijire, locuință și vīptu, pe lângă tacsă de 14 fl. pe lună, și fetițe, cari voesc să-și urmeze studiile la vre-o școlă aci în Brașov.

Cursul se va începe cu 1 Septembrie a. c. v.

Aducă această la cunoștința acelor părinți, cari se interesază de aceste felu de creștere a fiilor lor.

Brașov, în Iulie 1894.

Cu tōtă stima

Maria Belu,
Strada Hirscher Nr. 19.

FAMILIA.

(Cauzele formării și evoluția ei până azi.)

Pentru a cunoșca isvorul așezământului social, care azi este recunoscut de temelie a societății, trebuie a studia cauzele naturale, ce au contribuit, ca strămoșii nemului omenesc în necunoștința moralei sociale din ziua de azi, să se unescă în familie și cu timpul ea să devină o formă sine qua non a existenței statului.

Mulți presupun, că cauza de căpeteniă a legăturii dintre bărbat și femeie, este pornirea firică pe care o au tōte animalele de a-și înmulți nemul; cercetând însă existența familiei de la animalele cele mai simple până la om, și la acesta de la societățile cele mai primitive omenesc și până la poporele culte din ziua de azi, se observă o creștere gradată în afirmarea legăturii familiare, cu câtu ne ridicăm pe scara dezvoltării animalelor. La animalele inferioare: zoofite, molusce și pesci nu se pōte dovedi existența nici unei legături între bărbat, femeie și puii lor. Aceste animale într'unu mod spontan se împerechiă și după născere nici unul din născători nu se îngrijesc de existența oulelor și a puilor lor. La multe paseri se observă existența familiei, bărbatul și femeia trăesc uniți nu numai câtă timp duresc ouatul, clocitul și creșterea puilor, până ce sunt în stare a se hrăni singuri, der și după aceea în totu cursul anului. La animalele mamifere (purtătoare de țife) mai ales la maimuțe, familia există într-o stare rudimentară. Ele formeză un fel de tribu: puii noi născuți rămânând tot-d'auna atașati pe lângă părinți și aceștia, supunându-se autorității celui mai tare din cârdul lor, așa cum familia a esitat în societățile

noștință de omen, cântărise pe toți acești diplomați, omeni de forme și de formule seci, nu din vorbele lor politicose, ci din ton și frunte și ochi; scia ce credeau acești omeni, cunoșca adevărul adevărat. Scia el fōrte bine ziua lui Talleyrand, că omul și n speciă diplomatului, Dumnezeu i-a dat cuvântul pentru a-și ascunde cugăstarea.

În ziua de recepțiune la ședințele Congresului, Kogălniceanu își duse gândindu-se la Gorciakoff, la Schuvaloff și la d. Oubril: „Să fiu și eu rău și crunt, căci și ei multă mă perpeliră de la Ianuarie și până acum“.

Legenda spune, că el de mai înainte pusese lui Ion Brătianu, cum are să se orte în ședință, când aveau să fiă primiți.

— 'Cōne Mihalake, ne facem de ris, dăsesse Brătianu c'unu tonu trist.

— 'Cōne Iancule, răspuse Kogălniceanu, las' pe mine, c'am să-i fac eu de ris... și aci, o esciamațiune neașu românească).

Brătianu îl lăsă să facă ce voia, căci era fōrte bine Brătianu, că în ocaziune ar, când e vorba de țară, de cinstea țării, de viitorul patriei române, de fala neamului românesc, nu este între Carpați și Dunăre unu singur Român, care se mērgă piedușu său strămbu, ci mergu toți drept

și înainte, acolo unde într'asemenea solemn momente, îi chiamă datoria. Și-l văduse la muncă mare de atâtea ori pe 'Conu Mihalake; îl cunoșca și fu liniștit.

Veni decī ziua de asalt, cea și de sange udă! — Venise la Congresu Ion Brătianu și Mihailu Kogălniceanu. Nu vă spun cuvintele pronunțate și de unul și de altul. Sunt în *Monitorul oficial* alu țerei noastre, în luna Iulie și August 1878.

Nu ele însă sunt interesante. Interesant și sguđitoru este tabelul, scena, care avea să se petrecă și pe care nimeni nu a fixat'o, der pe care toți o povestiră, îndată ce scăpară din sala Congresului, care în ziua aceea, se păru tuturor conferențiarilor plină de un aer năbușitor.

Sciau diplomații Europei, simțiau, vedeau, cu ochii grei de rușine, că deservesc ei, — Areopagulu europen! — o mare nedreptate, o neștersă și nemuritoare nelegiuire.

Kogălniceanu fusese în dimineața acelei zile istorice la d. de Bülow, și n urmă împreună cu Ion Brătianu, la lordul Beaconsfield, care se mulțămise să-i asculte și să le spună la sfârșit cu neclintit scepticism și cu o nemilōsă sinceritate, că în politică, în viața publică, în viața de mână este mai tōt-déuna resp...

Veniră decī la 2 1/2 la Congresu. La unu momentu dat, secretarul Congresului, d. de Radowitz, îi introduse.

Era atata durere pe figura supremă-simpatică a lui Ion Brătianu; se citea atata mahnire și atata jale supusă în ochii lui, în câtă ai fi jurat, că sufletul Basarabiei desnădăjduită, care reîntra sub knut, îi învelia chipul.

Kogălniceanu era rău, nervos, ochii îi străfulgerau, er ochelarii îi săltau într'una pe rădăcina nasului, — semn nu tocmă bun pentru cei cu cari ar fi vorbit în momentele acelea.

Principele de Bismarck, uitându-se la Brătianu și vădându-l în atitudinea acelor bătrani creștini, pe cari bestialitatea împăraților și poporului român îi arunca la fiere în circuri, și credându pōte, că citește pe buzele lui Ion Brătianu pe sublimul *Ave, Europa, morituri te salutant*, Bismarck se sculă n picioare și eși înaintea plenipotențiarilor români. Toți membrii Congresului, vădându-și Președintele, că face aceste onoruri deosebite victimelor lor, se sculară n picioare, — Beaconsfield schiop, ținându-se în baston, Gorciakoff ținându-se de masă. Ași fi voit să fiu sub masă, spuse elu lui Kogălniceanu după ședință.

Bismarck le dete mâna și-i invită să ședă. Întăi vorbi Kogălniceanu, și-apoi Ion Brătianu. Reprezentanții Rusiei se făcuseră una cu scaunele lor. Fără ndoielă, că nu numai Gorciakoff, der și Schuvaloff și d'Oubril ar fi voit să fiă sub masă, câtă dură cetirea memoriului lui Kogălniceanu, cetit așa cum cetia 'Conu Mihalake, când voia. Câtă timp dură cetirea Memoriului, privirile ascuțite și săgetătoare ale lordului Beaconsfield nu părăsiseră fruntea lui Gorciakoff. Cei-alți membri ai Congresului — erau vr'o 20 cu toții în ședința de la 1 Iulie 1878, — Andrassy, Waddington, Corti, Salisbury, Caratheodori-Pașa și atăția alți ascultau cuvintele lui Kogălniceanu, cari erau fiă-care ca nisce palme aplicate pe obrazul plenipotențiarilor ruși.

La sfârșit, ca un fel de foc de artificie, după ce Brătianu vorbise și Bismarck întrebuse, decă nu mai au ceva de adaus, Kogălniceanu scose dint'unu portofoliu roșu vr'o câte-va hârtii și apăsându pe fiă-care cuvânt, ca să-l transforme în bolovan, duse:

„Cerț voia Congresului și Alteței Sale Serenissime, Domnului Președinte al Congresului, să depun pe masa conferințelor, loră patenta imperială, iscălită de M. S. Impăratul tuturor Rusiilor și prin care

primitive omenesci cum și azi se află la multe triburi din Africa și Oceania.

La toate animalele acestea și triburile sălbatice, creșterea și îngrijirea puilor e lăsată de tot numai în sarcina mamelor, cari de natură sunt provădate cu organe necesarii hranei puilor și cu dragoste mai multă pentru ei. Tații (intocmai ca la unele animale) la unele triburi din insulele Andamane, Australia și Africa, nici nu se îngrijesc de existența copiilor; ei aparțin numai tribului din care face parte mama lor. Familia la aceste triburi nu e compusă de cât din mamă și copii, și tații sunt membrii tribului, erii capii de familie.

De multe ori tații aparțin unui trib, și copiii cu mama lor altui trib, și se întâmplă, când aceste triburi sunt în certă, să se lupte tatălui contra femeii și copiilor săi. Familia, care aparține numai femeii, aceea ce se numește și matriarcat, e forma cea mai inferioară a familiei, și ea se găsește la toate popoarele negre din Africa, Oceania și multe insule ale Asiei. Aici copiii nu moștenesc de cât bunurile mamei lor și ale rudelor acesteia de parte femeiască.

Se observă d'ér din studiul popoarelor primitive și animalelor, că familia nu are, ca cauză principală, perpetuarea nemului, ci are ca început dragostea mamei către puii săi și sarcina frăcescă, ce are densa de a-i crește și îngriji. Acest început l'a avut familia și la popoarele civilizate din ziua de azi. Cu trecerea timpului însă, cu cât omenirea se dezvoltă moralmente și intelectualmente, cu atât și familia se depărta mai mult de forma animalică primitivă. Bărbatul începu a manifesta oarecare dragoste și preferință către anumite sau anumite femei, apoi către copiii născuți de acestea, și astfel familia își luă forma actuală. El începu a socoti pe femeia și pe copiii acesteia, ca o proprietate a sa și de aici se puse baza moralei familiare, din care eșiră legile, ce au regulamentat mult timp constituirea familiei. Bunurile părintești începură a fi moștenite de coboritorii acestora, cari când le moșteneau în comun, formau societăți numite „clanuri“, ce trăiau sub același înveliș. Legătura născută din nevoia de a se apăra a

mai multor „clanuri“ formă statul actual, care prin legi începuse a se amesteca în treburile familiei, făcând creșterea și educația copiilor, pentru regularea moștenirii lor, pentru recunoșterea drepturilor femeii, prin forma de contractare a căsătoriei etc. Autoritatea bărbatului prin aceste ingerințe ale statului, a fost neconținută mereu stărbită din starea ei primitivă. Densul, ca mai tare în familia primitivă, domnia ca un despot în familie, și atât femeia cât și copiii erau considerați ca unelte, a căror viață și moarte erau lăstate la discreția sa.

Intervenirea statului în favoarea femeii și copiilor a adus mult folos propășirii familiei și societății în general, d'ér a slăbit legăturile de familie, și cum statul nu se oprește cu ingerințele sale în atribuțiile capului familiei, luându pe seama sa educația copiilor de la cea mai fragedă vârstă și crescându-i în interesul mai mult al susținerii statului de cât al întăririi familiei, dându egale drepturi civile și politice femeii ca bărbatului și protejându separațiunea femeii și bunurilor ei de bărbat, se pare că grăbesce slăbirea legăturilor de familie și lucră pentru disolvarea ei. Fazele evolutive ale familiei până în ziua de azi, au fost d'ér necesitate de intervenirea societății în favoarea membrilor slabi ai săi, potrivit cu dezvoltarea ideilor democratice, ce domnesc în ziua de azi. Și decă vechile legături ale familiei, întemeiate pe autoritatea absolută a bărbatului, cari formau la început tăria ei, au fost slăbite și înlocuite cu forme mai umane și mai potrivite dreptului individual al membrilor ei, totuși familia nu este slăbită, ci din contra este așezată pe temelii cu mult mai tari, ca în trecut. Ea se rașimă azi pe aceeași iubire a mamei către progenerura sa, d'ér pe iubire conscientă și nunumai instinctivă, ca în familia primitivă; pe datoria, ce morala socială îi impune tatălui d'a îngriji de membrii familiei sale, pe grija, ce societatea actuală pune prin legi pentru pașă moralei sociale stabile, și pe legăturile, ce știința modernă stabilește între caracterele morale și fizice ale părinților și copiilor lor.

(„Școala Poporului“).

Despre păduri.

de I. Georgescu.

Cum putem prăsi pădurile?

De unde mai aduceți lemnele de foc bade Tomo?

— Nu știu de unde se le mai aducem d-le învățător! că pădure avem puțină, érá de pe la satele vecine încă nu mai putem aduce, că au pus pădurari jurați, cari îndată ce află pe omeni în pădure, îi arată la domnia, de plătesc cât nu sunt vrednice lemnele. Va veni vremea, precum se vede, de va trebui, să cumpărăm lemnele de foc întocma ca și orașenii.

— După-cum vedu eu, bade Tomo! pe hotarul D.-Vóstré sunt destule còste și deluri, cari nici pășune pentru vite nu mai faci; acelea ar fi bune arate și sémenate cu: ghindă, jirú acațú și alte séminte, ca măcarú copiii D.-Vóstré se aibă de unde aduce lemnele de foc, decă nu aveți D.-Vóstré.

— N'ar strica, d-le învățător!

— Apoi decă n'ar strica bade Tomo! én, ve înțelegeți cu toții și chiețați deregatoria satului se împărtesc locul și fiă-care locuitorú din satú se fiă silitú a ara de tómnă parcela lui și a'și o sémene cu séménța, ce o va căpéta dela deregatoria satului.

— A fostú vorba despre asta mai acum 'sú doi ani, d-le învățător! pe semne le au venitú porunca și dela domnia, d'ér nu știu, care „gura satului“ au îndereticitú omenii dicéndú: că a vedútu la curtea domnescă de au séménatú pe tómnă ghinde și pe semne nise porci sălbateci o au mánatú, că primăvera nu a răsăritú nici unú stejarú.

— Am auzitú și eu de asta bade Tomo! D'ér pentru-că au mánatú porcii ghinda în anulú d'ántaiú, curtea totú a prăsitú pădure, și încă ce pădure, pe care cândú o veți și-se ducú ochii după ea. Și étá cum, bade Tomo!

Au făcutú totú parcele de câte două ferdele delulú, pe care au voitú se sémene ghindă, și parcelele acelea le-au datú omenilor, cari au lucratú în parte, ca împreună cu parcelele cele bune se sémene unú anú doi cu cucuruzú și parcela aceea. Apoi au adusú ghindă tómnă și au împărțitú 'o la omeni, ca se o sémene d'ántaiú în grădină în straturí, și numai după doi-trei ani se o mute séu răsădescă în locul destinatú pentru pădure.

Paremi-se, că fiă-care omú a trebuitú se aducă câte 200—300 de stejari pe parcela lui, pe cari 'i au răsăditú într'o primăveră, ca și pe pomii din grădină, la o depărtare de doi până 'n trei stánjiní.

Uitasem să-ți spunú, bade Tomo! că

incă până nu s'au răsăditú stejarii, s'au închisú delulú cu șanțú și s'au pusú pe marginea șanțului gardú viu, ca se nu pótári pătrunde nici unú felú de vitá în pădure, ca s'o strice. În câtú-va ani, până stejarii au fostú mai tineri, în tóte tómnle omenii au trebuitú să sape la parcela lorú câtúce a ținutú coróna și se pună câte o corónă de gunoiu la rădęcina lorú.

Până acum omenii noștri nu au pusú așa prețú pe păduri, bade Tomo! că o mulțú prețuesce fântána numai după-ce 'i se au secatú apa; pe vitorú însă nici pădurile nu se vorú mai pustii așa fără nictú unú capú, ci va trebui a să táia după unú planú anumitú, care dispune ca se se lasó și arborii de lipsă pentru a se puté prásu érá pădure, în loculú celei táiate.

Se fi lăsatú părinții și moșii noștri când au táiatú pădurile, la 20 séu 30 de pași câte unú arború mare, astáđi noi érá am avea păduri frumoșe, în locurile acelea cari ei le-au táiatú. Fiind-că ei nu au știutú să lase, bade Tomo! așa d'ér trebuitú să se prăsimú noi.

Intre arborii de pădure mai ușorú se prăsescú fagii și acații; se ará tómnă pe mântulú, ca și de gura aruzú, și se sémene séménța de fagú séu acațú pe urmá se grasá.

Acații se punú mai cu sémá în curile lutóse și pe còste, căci avéndú în rădęcini puternice împedecă pământulú să se surupá.

— Aha, acum înțelegú și eu, d-le învățător! pentru-ce omenii dela curtea domnescă, cari lucrá în parte, au căpétari câte-o parcelá de locú réu pe dealú, ca a puná cucuruzú pe elú; pe semne voescú să prăsescá și pe acolo pădure.

— De bună sémá, bade Tomo! Și ve D.-Ta cum suntú omenii noștri, de silá pentru alții faciú orí-ce, érá pentru bini lorú propriu faciú de totú puținú.

— Ei, las' pe mine, d-le învățător! se le spui eu, că de nu vorú pune păduri după-cum a fostú vorba, de voiá buș totú o punú ei de silá, numai se mergicú urechile domnilorú.

Ore toți arborii se prăsescú din séménța, d-le învățător?

— Cei mai mulți se prăsescú din séménța, bade Tomo! Numai salcia, plopu arinulú, mestécánulú, pluta și frasinulá faciú séménța, prin urmare se potú prásu prin răsădire.

— Insémná-ți, bade Tomo! după-cum e loculú, ce voimú a împăduri, așa trebú să fiă și séménța. Decă loculú e în lumú séménța din arborii din față, érá în loculú e în dosú, lumú séménța din arborii din dosú.

Séménța de arbore se sémene maná sémá tómnă, de-ore-ce se ține cu greu pe

„se dá Principelui Gorciakoff împărătesca „imputernicire, de a ratifica Convențiunea „din 4 Aprilie 1877 și de-a garanta și apăra „integritatea teritoriului patriei mele. Și „mai cerú voiá Congresului, să depunú și „declarațiunea iscalită de Principele Gorciakoff, Cancelarulú Imperiului Rusiei, „care în numele Imperatului Alexandru II, „ratificá Convențiunea și fágăduesce, că va „fi respectată și executată în totú cuprinsulú ei“.

La unú semnú de primire alú lui Bismarck, la care răspunse unú surisú de adencă réutata alú lordului Beaconsfield, și nise priviri curatú ungueresci de aprobare năbădăioșá ale lui Andrásy, Kogálniceanu se sculá éráși de pe scaunú și plecândú spre masá, páși încetú, încetú și apăsatú, ca și cum ar fi dustú la mormentú cinstea iscaliturilorú lui Alexandru II și Principelui Gorciakoff, elú depuse solemnú patenta imperială și declarațiunea lui Gorciakoff.

Fú unú momentú de oribilá tăcere. S'ar fi crezutú, că móre cine-va. Murea dreptatea și murea cinstea!

România se 'nchinará și eșirá. Sacrificiulú era consumatú. Basarabia era perdutá!

Europa înregistra încă o nedreptate în șirulú acelora, cari pe spinarea și pe

capulú României se făcuserá, de când începuserá să se amestece în afacerile nóstre tóte puterile europene, cari numai oneste samsaróice nu furá, ori de câte ori se amestecară.

Ast-felú, Domnilorú, se sfârși acéstá cestiune, în care Principele Domnilorú alú României, Iónú Brătianu și Mihailú Kogálniceanu luptară atâtú, câtú omenesce era cu puțință, ca să scape Basarabia.

Din peripețiile cestiunei, din cari nu am luatú de câtú de cele ce cunoscutú cu privire la Mihailú Kogálniceanu, ați pututú vedea tária de ingerú, bogăția de argumente și de expediente, patriotismlú fără margini, iubirea nesfârșită, ce o avea pentru toți Români, și puterea de muncă a lui Mihailú Kogálniceanu.

Cei cari vorú studia fenomenala activitate a acestui fruntașú între frunțașii neamului românescú, vorú constata și greșelile lui în politica internă, vorú aréta și alte ale lui calități nenumérate într'alte nenumérate ramuri ale activității lui de omú de statú; — eu nu am voitú să vé arétú cu cestiunea Basarabiei, de câtú că era mare, era neasémuitú de mare Kogálniceanu, ori de câte ori era vorba de România, de interesele ei vitale, de lupta pentru a 'i se asigura viitorulú.

Atuncú Kogálniceanu, se 'nalța mai presusú de Kogálniceanu și atingea acele

înălțimi epice, de cari vé vorbiamú la începutulú acestei cetiri.

Pentru România și pentru fala ei ruga ca unú leu, și plángea ca unú copilú. Ghicea momentulú și s'arunca în foculú luptei fără gândiri pieșice, desbrácându-se de ori-ce patimá. Lupta cu iubire, cu entusiasmú, cu puteri însutite.

L'am vedútu la Parisú, în ziua de 10 Maiu 1881, acum 13 ani, în capela română din strada Racine, la Te Deum, care se cânta pentru proclamarea Regatului și pentru încoronarea Regelui, cu coróna faurită din tunulú de la Plevna; l'am vedútu în genunchiándú alătura de Elena Dómna Cuza și plángéndú améndoi, cu larimí, pentru că le ajutase Dumnezeu să-și vedá visulú tinerețelorú lorú și ale Domnului Alexandru Iónú Cuza implinitú și consfințitú.

L'am vedútu la jubileulú Academiei Române, la 1 Aprilie 1891, după o cuvântare de aproape două ore ridicându-se în picioré și cu o voce caldă și adancú-miscată conjurándú pe Rege să dea țeranului românú, care acum are pământú, sapá și pușcă, să-i dea și cultura ce-i trebuie, ca să-și căștige consciința profundă și energetică de drepturile și de datoriele lui, — și o lume întrégá, auzindú pe Mihailú Kogálniceanu, că se rógá cu atáta duioșá, se înfiorá de dorú pentru țeranulú românú și

mulți 'și-aduserá aminte de luptele lui Kogálniceanu pentru țeraní în adunările Septembrie 1857, când éráși de moménte sublime străluce viața lui.

L'am vedútu, în fine, Domnilorú, géndú la elú la șosea, în casa de totú curescenii cunoscutá, ca să-i duocú ríntá mea „Dusmanii lui Mihailú Viteanu“ l'am vedútu saltándú după canapea și bându-se de colo până colo, când vorba de Unguri și prin urmare, fatalú, de suferințele fraților noștri din Carpați. Pare că-lú vedú ridicándú cătrá cerú și spunéndu-mi aceste cuvinte:

„Ascultá, tinere, glasulú bătrânului, cum se dicea la Spartani din vechi, „ascultá-lú și nu-lú uita: țera pe care 'i cescu a cântat'ó și 'n care Șincai a lacrimí de sánge, scriindú hrisovú „înaltá menire alú neamului nostru, „care românescá a rémású în cursú de „de ani, de și asuprá-i s'a prefiratú și „s'a opritú totú ce Asia a aruncatú „barbarú și mai cruntú peste Europa, „acéstá nu e menitá să fiă de câtú „nescá... Ascultá glasulú bătrânului, „vedútu și a 'nccercatú multe și Dum „să se ajute“.

Ast-felú, în momentele-i mai Mihailú Kogálniceanu.

rimăvera, ca se nu mucească, séu sé se

In privința acésta mama natură ne

Mai însemnăți una, bade Tomo! Sal-

POVEȚE.

Frunzișul ca nutreț de iernat.

In urma secetei cumplite, care și

Atragem d'ér luarea aminte

Frunzele se pot da vitelor

O purcedere multă mai înde-

MULTE ȘI DE TOATE

Nutrițiunea cailor.

Nu scie ori-cine cum se dea calului

face când nutrețul e ud. Dacă se adapă

Plantațiunile de cafea în Ceylon.

Se scie, că cultura cafelei s'a întru-

Tuberculoza la animale.

Profesorul Frohner de la academia

Un mijloc universal de scos

petele, care curăță ori și ce pată din haine

Căendarul săptămânii

Table with 3 columns: Dilele, Căend. Iul. v., Căend. Gregor.

Cursul losurilor private

Table with 3 columns: Locul, cump., vinde

Târgul de rimători din Steinbruch.

La 8 August n. 1894

186 207 capete. la 28 Augustu au intrat

Se notéz marfa: unгурescă veche,

Marfa țărănescă grea dela 42.— până

Bursa de mărfuri din Budapesta.

din 5 Sept n. 1894.

Table with 4 columns: Săminte, Calitatea per Hect., Prețul per 100 chilogr.

Productiv. Soluța

Table with 4 columns: Productiv., Soluța, Cursul

Cursul la bursa din Viena.

Table with 2 columns: Cursul, Valut

Table with 2 columns: Valut, Cursul

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 9 Septem re. st. n. 1894

Table with 4 columns: Măsură sau greutatea, Calitatea, Valut

Cursul pieței Brașov.

Din 8 Septemvre 1894.

Table with 4 columns: Valut, Cursul

Dr. Sterie N. Ciurcu

VIENA, IX Pelikangasse Nr. 10

Cabinetul de consultațiune cu celebri-

Unicul teatru universal în totă Ungaria.

Mare teatru mechanic și fisic

în Brașov, pe bulevardul Rudolf.

Directorul: Adolf Kiss.

Mare reprezentați în fiecare zi,

Duminea și sârbătorea de două ori: d. a. la 5 și sâra la 7 1/2 ore.

PROGRAMUL:

Partea I. Mare călătoriă romantică în giurul pământului în

12 tablouri și anume: În portul dela Hamburg; Naufragiul între

Hamburg și New-York; Vânătoarea primejdiosă de urși de gheață pe

marea polară de Nord; Meridianul răsăriten; Japonia; Melbourne;

Pădurile seculare ale Brasiliei; Bethlehem; Piramidele și colosul

sfinx; Furtuna pe șesurile Saharei; Roma; Neapol.

Partea II. Bombardarea Alexandriei în Egipt, prin Englez.

Partea III. Cinci-spre-dece minute în sat, (Idilă din Svedia).

Partea IV. Feeriă mitologică; Deșteptarea primăverii în gră-

dina Florei.

Partea V. Plăcuta Diafragmă (chipuri magice); Caricaturi;

Jocuri de color.

In pauză cântă eapela proprie.

Prețul locurilor: loc închis 50 cr., locul I 40 cr., al II-lea 30 cr.,

galeria 20 cr. Copii sub 10 ani însoțiți de părinți plătesc numai jumătate. Bilete

se pot procura înainte dela cassa teatrului a. m. dela 10—12 și p. m. dela 3—5 ore.

Program complete se capătă la cassa. Inceputul la 8 ore sâra.

In
Magazinul
de mărfuri
D. Lessner
au sosit un bogat asortiment
de toate Nouveautés pentru SEASONUL de TOMNĂ
și IERNĂ și e foarte recomandat On. Publicii ală
cerceta spre a se convinge de moderățimea prețurilor
(fără concurență) și esceleuța calitate a mărfurilor.

SAISON

de

tómnă și érnă

1894-95.

Despărțământul de Stofă de modă

Haute Nouveauté Cheviot	lână curată 120 cm. lat, pr. Mtr. fl.	1.55
Haute Nouveauté Cheviot	" " " " " "	1.75
Haute Nouveauté Cheviot	" " " " " "	1.95
Cheviot carreaux	" " " " " "	1.95
Cheviot mélé englezesc	" " " " " "	2.—
Crêpe-Cheviot	" " " " " "	1.90
Postav pentru dame	" " " " " "	1.45
Drap brodé	" " " " " "	1.15
Drap uni	" " " " " "	1.10
Carré en noppé	" " " " " "	1.70
Haute Nouveauté Cheviot	" " " " " "	2.40
Haute Nouveauté Cheviot	" " " " " "	3.10
Kammgarn-Nouveauté	" " " " " "	1.85
" Haute	" " " " " "	2.90
Kammgarn desiné	" " " " " "	3.—
Nouveauté-Kammgarn	" " " " " "	1.30
Specialité exclusive	" " " " " "	2.90

Coloré anglais	lână curată 120 cm. lat, pr. Mtr. fl.	2.75
Petit carreaux anglais	" " " " " "	2.10
Drap des dames exclusive	" " " " " "	1.25
Flanel englezesc	" " " " " "	1.70
Foulé Nouveauté	" " " " " "	1.35
Foulé	" " " " " "	— .70
Kasan luciu	" " " " " "	— .80
Mode-Cheviot englezesc	" " " " " "	1.15
Postav diagonal	" " " " " "	1.—
Postav pentru dame	" " " " " "	— .82
Cheviot mélé	" " " " " "	— .80
Cheviot Gulpure	" " " " " "	— .60
Demi drap	" " " " " "	— .38
Cheviot Nouveauté	85 cm. lat, pr. Mtr.	48 cr. etc. etc. etc.
Catifea prima pentru rochi	60 cm. lat, pr. Mtr. fl.	2.30
Catifele colorate pentru garniseli	54 " " " " " "	1.30
Pluș de mătase	45 cm. lat, pr. Mtr. fl.	1.20 și 1.50

Depouri enorme în Barchent și Flanelcottons desenuri admirabile în nenumerate nuanțe de colori.

Mare asortiment în Mătăsării.

Pentru provincie mostre și jurnale ilustrate gratis și franco.

Magazinul
de mărfuri

D. LESSNER

VIENA, VI. Mariahilferstrasse Nr. 83.

Souterrain, Parterre, Mezzanin și etagia prim.

Cursul pieței Brașov.

Din 7 Septembrie 1894.

Bancnote rom. Cump.	9.81	Vënd.	9.83
Argint român. Cump.	9.75	Vënd.	9.80
Napoleon-d'or Cump.	9.88	Vënd.	9.90
Galbeni Cump.	5.84	Vënd.	5.89
Ruble rusești Cump.	130.—	Vënd.	—
Mărci germane Cump.	60.60	Vënd.	—
Lire turcești Cump.	11.10	Vënd.	—
Soris. fonc. Albina 5%	101.25	Vënd.	102.25

Cursul la bursa din Viena.

Din 6 Septembrie 1894.

Renta ung. de aur 4%	121.80
Renta de corone ung. 4%	96.45
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	126.—

Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	102.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	124.50
Bonuri rurale ungare	95.30
Bonuri rurale croate-slavone.	97.—
Imprum. ung. cu premii	152.—
Losuri pentru reg. Tisei și Segedin.	142.50
Renta de hârtă austr.	98.85
Renta de argint austr.	98.85
Renta de aur austr.	123.95
Losuri din 1860	146.95
Acții de-ale Băncii austro-ungar.	1017.—
Acții de-ale Băncii ung. de credit.	366.40
Acții de-ale Băncii austr. de credit.	463.25
Napoleon-d'or	9.88 1/2
Mărci imp. ger.	60.85 1/2
London (lire sterlinge).	123.95
Rente de corone austr.	97.95

Numere singuratice
din „Gazeta Transilvaniei“
à 5 cr. se pot cumpăra în
librăria Nicolae Ciurcu și în
tutungeria I. Gross.

La o familie, ce locuiește
în Brașov strada castelului
partere, aproape de Gimnaziul
mână, se primesc băieți
costu cu preț moderat. C.
bun, locuință sănătoasă și ing.
consciențioasă. 498.

ABONAMENTE

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei luni	3 fl. —
Pe șase luni	6 fl. —
Pe un an	12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei luni	10 fr.
Pe șase luni	20 fr.
Pe un an	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe an	2 fl. —
Pe șase luni	1 fl. —
Pe trei luni	50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe an	8 franci.
Pe șase luni	4 franci.
Pe trei luni	2 franci.

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin
mandate postale.

Domnii, cari se vor abona din nou, să binevoiescă
a scrie adresa lămurită și a arăta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cutie este provădută cu marea de
apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greu-
tăților celor mai cerbice la stomach și pânțec, în contra căreilor și acrelei la sto-
mach, constipațiunii cronice, suferinței de ficat, congestiunii de sânge, haemorhoidelor și
a celorlți mai diferite bole femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce
cresce mereu de mai multe decenii încôce.—Prețul unei cutii originale sigilate 1 fl. v. a.

Falsificațiile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbrantwein și sare a lui Moll.

Veritabil numai, decât fiecare sticlă este provădută cu marca de scutire și cu
plumbul lui A. Moll.

Franzbrantwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu
deosebire prin trasă (frotată) alină durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de
récélă. Prețul unei sticle-originale plumbate 90 cr.

Apă de gură-Salicyl a lui Moll.

(Pe baza de natron Acid-salicilic)

La întrebuințarea dîlnică, cu deosebire importantă pentru copii de ori-ce etate și
adulti, asigură această apă de gură conservarea sănătoasă și mai departe a dinților. Pre-
țulu sticlei provădute cu marca de apărare a lui A. Moll 60 cr.

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,

c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provincie se efectuează dîlnic prin rambursă postală.

La deposite se se cêră anumită preparatele provădute cu iscălitura și marca
de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Fr. Kellemen și
Ed. Kugler, engros la D. Eremia Nepoții, J. L. & A. Hesshaimer, Teutsch & Tartler, Fritz
Geisberger.